

«بسم نام خالق آرامش»

نام کتاب: روان شناس عمومی

نام نویسنده: انگینسون

نام مترجم: دکتر برهانر

تعداد صفحات: ۱۷۰ صفحه

تاریخ انتشار: _____

کافین بکلی

CaffeineBookly.com

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

روان شناسی عمومی

مجموعه

مؤلف : اتکینسون و همکاران

مترجم : دکتر پراهنی و همکاران

تهیه کننده : حسن باباآزاد قصاب

مدرس دانشگاه فرهنگیان شهید رجایی بابل

@Bestbook

بخش اول- روانشناسی کوششی علمی و انسانی

فصل اول: ماهیت روانشناسی (دکتر پراهنی)

تعریف روانشناسی (Psychology)

روانشناسی را می توان چنین تعریف کرد : **بررسی علمی رفتار و فرایندهای ذهنی** . این تعریف موضوعهای بسیار متنوعی را دربرمی گیرد ، چنانکه از چند مثال و نمونه های زیر برمی آید:

* آسیب مغزی و بازشناسی چهره ها * نسبت دادن ویژگی ها به افراد

* یادزدودگی کودکی * چاقی

* اثر برنامه های پرخشونت رسانه ها بر پرخاشگری کودکان

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

خاستگاه‌های تاریخی روانشناسی

خاستگاه‌های تاریخی روانشناسی رامی توان تا فلاسفه بزرگ یونان باستان پی گرفت . مشهورترین آنان **سقراط** ، **افلاطون** و **ارسطو** بودند . سوالات بنیادین آنان در باب زندگی عبارت بود از : **هشیاری چیست ؟ آدمیان ذاتاً منطقی هستند یا غیر منطقی ؟ آیا چیزی به نام انتخاب آزاد وجود دارد ؟ این پرسشها با ماهیت ذهن و فرایندهای ذهنی و روانی سروکار دارند که از عناصر اصلی رویکرد شناختی در روانشناسی محسوب می شوند .**

سقراط (پدر پزشکی) علاقه وافری به فیزیولوژی داشت و مشاهدات مهمی در زمینه کنترل مغز بر اندامهای بدن انجام داد . آن مشاهدات زمینه ساز **رویکرد زیست شناختی** در روانشناسی است .

فطری نگری در برابر تجربه گرایی

آیا تواناییهای آدمیان فطری (طبیعت) است یا از طریق تجربه (تربیت) کسب می شود ؟

دیدگاه **فطری نگری** معتقد است که آدمیان با گنجینه ای از دانش و توان فهم واقعیت زاده می شوند. یعنی دانش و فهم آدمی از طریق استدلال و درون نگری دقیق دست یافتنی است. در قرن هفدهم **دکارت** برخی اندیشه ها (خدا، خویشتن، اصول بدیهی هندسه، کمال و بی نهایت) را فطری به شمار می آورد. **دکارت** بدن آدمی را ماشینی می دانست که مثل هر ماشین دیگری قابل بررسی است. این دیدگاه سرآغاز رویکردهای **پردازش اطلاعات** در باره ذهن آدمی است.

دیدگاه **تجربه گرایی** برآن است که دانش از طریق تجربه ها و تعاملهای آدمی با جهان کسب می شود . در قرن هفدهم **جان لاک** معتقد بود که "ذهن آدمی در بدو تولد همچون لوح نانوخته ای است که تجربه های جریان رشد او، دانش و فهم را روی آن ثبت می کنند ." این دیدگاه سرآغاز روانشناسی **تداعی گرا** بود. ذهن از اندیشه هایی انباشته می شود که از طریق حواس به آن راه می یابند و طبق اصولی از قبیل **شباهت و تضاد** به هم پیوند می خورند .

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

آغاز روانشناسی علمی

آغاز روانشناسی علمی را تأسیس نخستین آزمایشگاه روانشناسی توسط **ویلهلم وونت** در دانشگاه لایپزیک آلمان به سال 1879 می دانند .

او براین باور بود که ذهن و رفتار را نیز همانند سیاره ها و مواد شیمیایی یا اندامهای بدن می توان با روشهای علمی بررسی و تحلیل کرد . پژوهشهای **ونت** عمدتاً متمرکز بر حواس و بویژه حس بینایی بود . وونت به **درون نگری** به عنوان روشی برای فرایندهای ذهنی تکیه می کرد .

درون نگری یعنی مشاهده و ثبت ماهیت ادراکها، اندیشه ها، و احساسهای شخص توسط خودش؛ مثلاً تأمل شخص درباره ی تأثرات حسی خودش از محرکی مانند تابش نور رنگین . وونت در آزمایشهایش بعد فیزیکی محرك معینی مثلاً شدت آن را به شیوه منظمی تغییر می داد و نگاه با روش درون نگری معلوم می کرد تغییرات فیزیکی موجب چه تغییراتی در تجربه هشیار ذهن آزمودنی از آن محرك می شوند .

ساخت گرایي و کارکرد گرایي

تجزیه ی ترکیبات پیچیده به عناصر آنها در فیزیک و شیمی، روانشناسان از جمله **تیچنر** را برانگیخت تا در جستجوی آن دسته از عناصر ذهنی برآیند که تجربه های پیچیده آمیزه ای از آنها به شمار می آمدند . مثلاً مزه لیموناد (ادراک) به عناصری مانند شیرین، تلخ، و سرد (احساسها) قابل تجزیه است. **تیچنر** این شاخه روانشناسی را **ساخت گرایي** (تحلیل ساختارذهنی) نامید.

ویلیام جیمز تأکید داشت که به جای تحلیل عناصر هشیاری باید به ماهیت سیال و شخصی هشیاری پرداخت. رویکرد **جیمز کارکرد گرایي** نامیده شد. مراد از کارکرد گرایي بررسی این مطلب است که ذهن چگونه کار می کند که جاندار موفق به انطباق و سازگاری با محیط می شود. روانشناسان براین باور شدند که برای درک نحوه انطباق جاندار با محیط باید رفتار واقعی او را بررسی کرد. هم **ساخت گرایان** و هم **کارکرد گرایان** روانشناسی را **دانش تجربه هشیار** به شمار می آوردند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

رفتار گرایی

در دهه 1920 **ساخت گرایی و کارکرد گرایی** جای خود را به **ساده‌گشتی** جدید دادند :

رفتار گرایی، **روانشناسی گشتالت**، و **روانکاوی**.

واتسون بنیانگذار **رفتار گرایی** معتقد بود؛ برای اینکه روانشناسی به صورت علم درآید داده‌های آن باید مانند داده‌های علوم دیگر قابل واری همگان باشد. رفتار امری است همگانی، و هشپاری امری خصوصی.

واتسون معتقد بود که تقریباً همه‌ی رفتارها حاصل **شرطی شدن** است و محیط از راه تقویت عاداتهای خاص، رفتار را شکل می‌دهد. در این دیدگاه **پاسخ شرطی** کوچکترین واحد رفتار محسوب می‌شد که می‌توانست پایه‌ی شکل‌گیری رفتارهای پیچیده‌تر باشد.

رفتارگرایان معمولاً پدیده‌های روانشناختی را درچارچوب **محرک و پاسخ (S - R)** تحلیل می‌کردند و این خود منجر به پیدایش اصطلاح روانشناسی **محرک - پاسخ (S - R)** شد.

روانشناسی گشتالت

گشتالت يك واژه‌ی آلمانی است به معنای **”شکل ، طرح ، قالب و یا فرم“** است که توسط **ورتایمر، کافکا و کهلر** پایه‌گذاری شد. توجه اصلی آنها بر **ادراک و حل مسئله** معطوف بود.

به اعتقاد آنها تجربه‌های ادراکی میتنی بر طرحهایی هستند که محرکها و سازمان تجربه آنها را شکل می‌دهند. آنچه که دیده می‌شود هم **وابسته** به زمینه‌ای است که شی در آن آشکار می‌شود و هم تابع سایر وجوه **طرح کلی تحریک**.

”کل چیزی متفاوت از مجموع اجزای آن است زیرا کل تابع روابط اجزاست.“

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

روانکاوی

این مکتب را در آغاز قرن بیستم **زیگموند فروید** بنیان نهاد. هسته اصلی نظریه فروید مفهوم **ناهشیار** است: افکار، نگرشها، تکانه ها، امیال، انگیزه ها و هیجانهایی که خودمان از وجود آنها آگاهی نداریم.

فروید معتقد بود امیال ناپذیرفتنی از قبیل امیال منع شده یا تنبیه شده دوران کودکی از حیثه آگاهی هشیار رانده شده و جزو ناهشیاری می شوند اما همچنان برافکار و هیجانها و اعمال ما اثر می گذارند. افکار ناهشیار به صور گوناگون از قبیل **رویا**، **نغزشهای لفظی** و **اطوار بدنی** خود را نشان می دهند.

فروید در کار درمان خود از **روش کناعی آزاد** و **تحلیل رویا** استفاده می کرد.

در نظریه سنتی فروید، انگیزه های ناهشیار تقریباً به نحوی با **میل جنسی** یا **پرخاشگری** پیوند دارد.

رویکردهای معاصر در روانشناسی

منظور از رویکرد نوعی شیوه نگرش به موضوع است

رویکرد زیست شناختی

اصولاً تمام رویدادهای روانی به نحوی با فعالیت مغز و دستگاه عصبی پیوند دارند. در رویکرد **زیست شناختی** برای شناخت رفتار آدمی و دیگر جانداران، پیوند رفتار آشکار با رویدادهای برقی و شیمیایی درونی به بررسی در می آید. این رویکرد در پی شناخت فرایندهای زیستی – عصبی زیر بنای رفتار و فرایندهای ذهنی است.

برای مثال در رویکرد زیستی به **افسردگی**، سعی می شود این اختلال بر حسب تغییرات غیرعادی میزان **پیکهای عصبی** تبیین شود. پیکهای عصبی **مواد شیمیایی** هستند که در مغز تولید می شوند و ارتباطات و پیام رسانی بین نورونها یا **پلته های عصبی** را میسر می سازند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

رویکرد رفتاری

رویکرد رفتاری بیشتر با محرکها و پاسخهای قابل مشاهده سروکار دارد. برای مثال، تحلیل زندگی اجتماعی شما بر مبنای **رویکرد S-R** احتمالاً با نکات زیر سروکار خواهد داشت:

کسانی که با آنها مراوده دارید (این افراد **محرکهای اجتماعی** نامیده می شوند)، پاسخهای شما در برابر این افراد (**پاداش دهنده، تنبیه کننده، یا خنثی**) و پاسخهای متقابل آنها در برابر شما (پاداش دهنده، تنبیه کننده، یا خنثی) و این که پاداشها چگونه موجب تداوم یا سستی تعامل شما با دیگران می شوند.

در مورد **پرخاشگری** مشاهده می شود کودکان پاسخهای پرخاشگرانه (از قبیل کتک زدن کودک دیگر) را هنگامی بیشتر نشان می دهند که چنین پاسخی به پاداش (مثلاً کوتاه آمدن کودک دیگر) بینجامد تا وقتی تنبیه (حمله متقابل کودک کتک خورده) شوند.

رویکرد شناختی

شناخت گرایان نوین با **دو** مفروضه سروکار دارند:

1 . تنها از طریق **بررسی فرایندهای ذهنی** می توان به طور کامل دریافت که جانداران چه می کنند.

2 . برای بررسی فرایندهای ذهنی می توان از راه **تمرکز بر رفتارهای معین**، راه و روش **عینی** در پیش گرفت (همانند رفتارگرایان)، لیکن باید آن رفتارها را بر حسب فرایندهای ذهنی زیر بنایی آنها تفسیر کنیم.

این تفسیرها غالباً بر شباهت بین **ذهن و کامپیوتر** تکیه دارد. اطلاعاتی که به آدمی می رسد به شیوه های گوناگون **پردازش** می شوند؛ مثلاً از میان آنها انتخاب صورت می گیرد، با اطلاعات در حافظه مقایسه یا ترکیب می شوند، تغییراتی در آنها صورت می گیرد، بازاریابی می شوند، و نظایر اینها.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

رویکرد روانکاوی

فریود صورتبندی **روانکاوی** از رفتار آدمی را در اروپا پایه گذاری کرد.

فرض بنیادی در نظریه **فریود** این است که بخش عمده رفتار آدمی از فرایندهای **ناهشیار** سرچشمه می گیرد. مقصود از فرایندهای ناهشیار عبارت بود از **باورها، ترسها، و خواستهایی** که شخص از وجود آنها آگاه نیست اما بر رفتارش اثر می گذارند.

فریود معتقد بود آدمی را نیز همانند حیوانات، غرایز اساسی (عمدتاً جنسی و پرخاشگری) هدایت می کنند و آدمی مدام با جامعه ای که بر مهار کردن این تکانه ها تأکید دارد، در ستیز است.

رویکرد پدیدار شناختی

رویکرد **پدیدارشناختی** با روانشناسی اجتماعی همراه بوده که توجه خاصی به نحوه ی **درك، فهم و تفسیر** انسان از مسائل اجتماعی دارد. در حیطه روانشناسی شخصیت، روانشناسان انسان گرا از این رویکرد دفاع می کنند.

روانشناسان **انسانگرا** بر خصوصیات منحصر به فرد انسان تأکید می ورزند و طبق نظریه آنها نیروی انگیزش اصلی هر فرد گرایش به سوی رشد و **خودشکوفایی** است. تمایل طبیعی ما حرکت در مسیر تحقق توانایی بالقوه خودمان است.

روش **پدیدار شناسی** (**هستی گرایی**) عبارت است از توصیف تجارب حال حاضر هر فرد. آنها هر چه که فرد در حال حاضر هست و تجربه می کند موضوع روانشناسی می دانند. روش پدیدارشناسی، توجیه و تشریح و اثبات پدیده های موجود نیست بلکه تعریف و توصیف پدیده ها است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

شیوه های پژوهش در روانشناسی

به طور کلی هر پژوهشی دو مرحله اساسی دارد: الف) پیشنهاد فرضیه علمی
ب) آزمایش آن فرضیه.

فرضیه سازی

نخستین گام در هر پژوهشی، ساختن فرضیه (گزاره و عبارتی که بتوان آن را آزمایش کرد)
در زمینه موضوع بررسی است. مهمترین منبع فرضیه ی علمی، نظریه علمی است. نظریه
علمی مجموعه ی به هم پیوسته ای از گزاره ها در باره هر پدیده معین است.

مقصود از علمی این است که روشهای گردآوری داده ها: 1) فاقد سوگیری اند، یعنی به نفع
این یا آن فرضیه عمل نمی کنند و 2) پایایی دارند، یعنی اگر افراد واجد صلاحیت همان
مشاهدات را تکرار کنند به نتایج مشابه می رسند.

آزمایش

نیرومندترین روش علمی، آزمایش است. پژوهشگر شرایط را به دقت و غالباً در
آزمایشگاه کنترل می کند و دست به اندازه گیریهایی می زند تا روابط بین متغیرها
را کشف کند.

متغیر هر چیزی است که بتواند اندازه ها و مقادیر گوناگون داشته باشد.

- امکان کنترل دقیق متغیرها ، روشن تصادفی ،
- متغیر مستقل: متغیری که آزمایشگر آن را دستکاری می کند.
- متغیر وابسته: متغیری که آزمایشگر آن را مشاهده می کند.
- گروه آزمایشی: گروههایی که در آنها شرایط بررسی وجود دارد.
- گروه گواه: گروههایی که در آنها شرایط بررسی وجود ندارد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

روش همبستگی

با استفاده از روش **همبستگی** می توان روابط زمانی یا پیش بینی میان متغیرها را معین کرد. در این روش بین يك متغیر مانند هوش و متغیر دیگر مانند پیشرفت تحصیلی يك ضریب عددی که به ضریب همبستگی یا **r** (**برآورد میزان رابطه بین دو متغیر**) معروف است محاسبه می شود.

ضریب همبستگی عددی بین **-1** و **+1** است. **صفر** نشانه **فقدان رابطه** و **1** نشانه **رابطه کامل** است.

همبستگی بین دفعات غیبت دانش آموز از کلاس و نمره نهایی او .

«ضرایب همبستگی را نمی توان به صورت درصد تعبیر کرد اما مجذور آن...»

«بر اساس ضریب همبستگی نمی توانیم بین متغیرها رابطه علیت برقرار کنیم.»

مشاهده مستقیم

مشاهده مستقیم یعنی **مشاهده ی پدیده ها در وضعیت طبیعی** آن است. مشاهده دقیق رفتار آدمیان و حیوانات گام آغازین در بسیاری از پژوهشهای روانشناختی بوده است.

پژوهشگرانی که به مشاهده رفتار در شرایط طبیعی می پردازند علاوه بر اینکه **هیچگونه دخل و تصرفی** نباید انجام دهند، باید **دوره آموزشی** لازم را در کار مشاهده و ثبت دقیق رفتار گذرانده باشند تا بتوانند از انعکاس سوگیریهای خود در گزارشها پرهیز کنند.

برای مشاهده رفتار **وقت زیاد** و **دقت نظر** لازم می باشد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

روش زمینه یابی

مسائلی که تحقیق در باره آنها از راه مشاهده مستقیم دشوار است را می توان از طریق مشاهده غیرمستقیم یعنی با استفاده از پرسشنامه و مصاحبه بررسی کرد.

برای این منظور پژوهشگر به جای اینکه از راه مشاهده به وقوع رفتار معینی (مثلاً تمرینات ورزشی منظم) پی ببرد، از خود شخص می پرسد که چنین رفتاری دارد یا نه.

از آنجا که افراد می کوشند تصویر بهتری از خود ارائه کنند، این روش بیش از روش مشاهده با سوگیری توأم است.

گردآوری اطلاعات در باره حلقه سیاسی، رهیافتهای خریدکنندگان، نیازهای بهداشتی و ...

ملاحظات اخلاقی در پژوهش های روانشناختی

- نخستین اصل حاکم بر رفتار اخلاقی، اصل **احتمال کمترین خطر** است.
- دومین اصل حاکم بر رفتار اخلاقی، اصل **رضایت آگاهانه** است. آزمودنی ها باید داوطلبانه در پژوهش شرکت کنند و بتوانند هر زمان بخواهند از پژوهش کنار روند.
- سومین اصل اخلاقی، اصل **رعایت حریم خصوصی** آزمودنی هاست. اطلاعاتی که در جریان پژوهش در باره ی هر فرد معین به دست می آید باید **محرمانه** بماند و بدون اجازه در اختیار دیگران قرار نگیرد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

رشته های تخصصی روانشناسی

روانشناسی زیست شناختی: روانشناسان زیست شناس که روانشناسان فیزیولوژی نگر نامیده می شوند سعی دارند رابطه فرایندهای زیست شناختی را با رفتار کشف کنند.

روان شناسی رشد ، **روانشناسی اجتماعی** و **روانشناسی شخصیت**

روانشناسی بالینی و مشاوره: روانشناسان بالینی سرکارشان با کاربرد اصول روانشناختی در امر تشخیص و درمان اختلالات هیجانی و رفتاری است.

روانشناسان **مشاوره** وظایفی مشابه روانشناسان بالینی دارند، هر چند معمولاً **سرکارشان با اختلالات خفیف تر** است.

روانشناسی آموزشی و تربیتی

روانشناسی صنعتی، سازمانی و مهندسی

بخش دوم: فرایندهای زیستی و رشدی

فصل دوم- مبانی زیست شناختی روانشناسی (نیسان گاهان)

نورونها آجرهای بنای دستگاه عصبی

واحد زیر بنایی دستگاه عصبی، یاخته ی تخصص یافته ای است به نام **نورون** (یاخته عصبی) که **تکانه** یا **پایانه عصبی** را به سایر **نورونها، غده و ماهیچه ها** می رساند.

دندریت ، شاخه های کوتاهی هستند که از نورونهای مجاور خود تکانه های عصبی دریافت می کنند.

آکسون ، زائده یاخته بلند و باریک و لوله شکی هستند که پیامها را به سایر نورونها می رسانند.

آکسون در انتهای خود آکسونهای فرعی ظریفی می سازد که در انتهای هر یک برآمدگیهای کوچکی است به نام **پایانه سیناپسی**.

بین پایانه سیناپسی و تنه یاخته یا دندریت نورون گیرنده فاصله کوتاهی است. این پیوندگاه را **سیناپس** و فاصله یاد شده را **شکاف سیناپسی** می نامند.

تکانه، آکسون را می پیماید و به پایانه می رسد و موجب رهاندن **پیگ عصبی (ماده شیمیایی)** می شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

نورونها بر حسب کارکرد عمومی سه دسته اند

نورونهای حسی (آوران): تکانه های دریافتی گیرنده های حسی را به دستگاه عصبی مرکزی می رسانند.

نورونهای حرکتی (وبران): حامل پیامهایی هستند که از مغز یا نخاع به اعضای پاسخ دهنده و عمدتاً به ماهیچه ها و یا غده ها می روند.

نورونهای میانجی: پیامهای نورونهای حسی را دریافت می کنند و تکانه ها را به سایر نورونهای میانجی یا نورونهای حرکتی می فرستند. این نورونها فقط در مغز و چشم و نخاع وجود دارد.

گلیا (باخته های غیرعصبی) میان نورونها پراکنده اند و غالباً آنها را دربرمی گیرند و از کارکردهای آنها نگهداشتن نورونها در جای خودشان، پاکیزه سازی مغز و تهیه مواد غذایی نورونها است.

سازمان دستگاه عصبی بخشهای دستگاه عصبی

همه بخشهای دستگاه عصبی با هم ارتباط متقابل دارند.

دستگاه عصبی مرکزی: همه یاخته های عصبی مغز و نخاع شوکی را دربرمی گیرد.

دستگاه عصبی پیرامونی: عصبهایی که مغز و نخاع را به سایر اندامهای بدن ارتباط می دهند.

دستگاه عصبی پیرامونی شامل دو دستگاه **تنی (بردن و آوردن پیام)** و **دستگاه خودمختار (پیوند با اندامهای داخلی و غدد)** می باشد.

دستگاه تنی خود شامل عصب های حسی دستگاه تنی و اعصاب حرکتی دستگاه تنی می باشد.

عصبهای دستگاه خودمختار به اندامهای درونی (احشاء) می روند یا از آنها برمی گردند و فرایندهایی نظیر **تنفس، ضربان قلب و گوارش** را تنظیم می کنند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

سازمان مغز

مغز دارای سه منطقه است :

1 (**مغز پسین** شامل همه ساختارهای واقع در بخش پشتی مغز نزدیک به نخاع شوکی(مخچه، تشکیلات شبکه ای، پل، پیاز مغز تیره).

2 (**میان مغز** که در میانه مغز قرار دارد.

3 (**پیش مغز** شامل ساختارهای واقع در بخش پیشین یا قدامی مغز(قشر مخ، غده هیپوفیز، دستگاه کناری، هیپوتالاموس، و تالاموس).

طرح **مکینن** در مورد سازمان مغز براساس **کارکرد ساختارهای مغز** :

* هسته مرکزی تنظیم کننده رفتارهای ابتدایی * دستگاه کناری یا دستگاه اداره هیجتها

* مخ تنظیم کننده فرایندهای عالی هوش

هسته مرکزی یا ساقه مغز

مرکز کنترل رفتارهای غیرارادی از قبیل سرفه، عطسه، تهوع و رفتارهای ابتدایی ارادی از قبیل تنفس، استفراغ، خوابیدن، خوردن، نوشیدن، تنظیم دما و رفتارهای جنسی.

پیاز مغز (بصل النخاع) بر تنفس و بعضی بازتابهای حفظ حالت ایستاده نظارت دارد.

مخچه در بخش هسته مرکزی **مس تعادل و هماهنگی حرکات بدن و ماهیچه ها** را در کنترل دارد.

تالاموس به صورت ایستگاه تقویت، اطلاعات وارده از اندامهای گیرنده های حسی را به مخ هدایت می کند و در کار مدیریت خواب و بیداری است.

هیپوتالاموس در خوردن و نوشیدن و رفتار جنسی دخالت دارد، تنظیم فعالیت غدد درون ریز و

حفظ تعادل زیستی(دمای بدن، ضربان قلب، و فشار خون)را در اختیار دارد.نقشی هم در هیجتها.

تشکیلات شبکه ای از مدارهای عصبی است و نقش مهمی در کنترل انگیزتگی و توان تمرکز

توجه بر محرک معین و به هوش بودن دارد. این تشکیلات به صورت صافی عمل می کند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

دستگاه کناری

دستگاه کناری روابط متقابلی با هیپوتالاموس دارد و به نظر می رسد در کنار هیپوتالاموس و ساقه مغز نظارت هایی بر رفتار غریزی (تغذیه، حمله، گریز از خطر، جفت گیری) داشته باشد.

هیپوکامپ (دم اسب) نقش ویژه ای در حافظه به خصوص حافظه کوتاه مدت و ذخیره سازی رویدادهای تازه در قالب خاطرات پایدار دارد.

دستگاه کناری در رفتار هیجانی نیز دست اندرکار است. میمونهایی که به دستگاه کناری آنان آسیبی وارد آمده به کوچکترین تحریک، واکنشی خشم آلود نشان می دهند و این حکایت از آن دارد که منطقه آسیب دیده نقش بازدارنده دارد.

مخ

مخ دو نیمکره است که سطح پرچین و شکنج این دو نیمکره به نام **قشر مخ** نقش حساسی در فرایندهای عالی ذهن مانند تصمیم گیری، یادگیری و تفکر دارد.

هریک از **دستگاههای حسی** اطلاعات را به مناطق معینی از قشر مخ منعکس می کنند. حرکات اندامهای بدن (پاسخهای حرکتی) در مهار مناطق دیگری از قشر مخ هستند. بقیه قشر مخ که نه حسی و نه حرکتی است مناطق ارتباطی (بیشترین بخش قشر مخ) هستند و مربوطند به سایر جنبه های رفتار همچون حافظه، تفکر و زبان.

دو نیمکره مغز اساساً **متقارن** هستند و شکاف عمیق سراسری جلو به عقب، آنها را از هم جدا می کند. هر نیمکره به **چهار قطعه پیشانی، آهیانه ای، پس سری و گیجگاهی** تقسیم می شود. حرکات سمت راست بدن را بخش حرکتی نیمکره چپ و حرکات سمت چپ بدن را بخش حرکتی نیمکره راست کنترل و اداره می کند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

کارکردهای اختصاصی نیمکره ها

قطع شدن **حسم پهنه ای** (دسته **عصبانی** که دو نیمکره **بج را به هم پیوند می دهند**) تفاوت‌های معنی داری را در کارکرد دو نیمکره نشان می دهد. **گوشه ای** فرمانروای گویایی آدمی دست و در زمینه **زبان و ریاضیات** مهارت دارد. **نیمکره راست** کمی قاهر به فهم زبان دست لیکن از راه گویایی نمی تواند ارتباط برقرار کند. این نیمکره توانایی پیشرفته ای برای ادراک فضایی و طرح‌های هندسی و ترسیم چند بعدی دارد.

اصطلاح **زبان بریشی** (آقاری) اشاره به **نارسا شدن دانی** ناشی از آسیب مغز دارد. کسانی که ناحیه **ی پروکا** در آنان آسیب ببینند، در بیان **درست** واژه **ها** (زبان بریشی بیانی) گرفتار مشکل می شوند، یعنی کند و سخت حرف می زنند. در آسیب به ناحیه **رونگه** شخص واژه ها را می شنود اما معنای (زبان بریشی و ریاضی) آنها را در نمی یابد.

دستگاه عصبی خود مختار

دستگاه عصبی **خودمختار** دارای دو بخش **سمپاتیک** و **پاراسمپاتیک** است که غالباً در جهت عکس یکدیگر عمل می کنند.

دستگاه **سمپاتیک** در **برانگیختگی هیجانی** به طور همزمان ضربان قلب را افزایش می دهد، شریانهای مخطط و قلب را گشاد می کند، شریانهای پوست و اندامهای گوارشی را تنگ می سازد و سبب تعریق می شود.

بخش **پاراسمپاتیک** به طور کلی سبب **تداوم کارکردهایی** می شود که ذخایر بدن را **محافظت می کنند**. **پاراسمپاتیک** مردمک چشم را تنگ می کند، ترشح بزاق را **راه می اندازد و ضربان قلب را کاهش می دهد**.

بخش **سمپاتیک** در جریان **برانگیختگی** و **پاراسمپاتیک** در **آرامی** فعال می شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

دستگاه غده های درون ریز

غده هیپوفیز یکی از مهمترین غده های درون ریز است که بیشترین تعداد هورمون را ترشح می کند و بر ترشح غده های درون ریز دیگر کنترل دارد، به همین خاطر **غده رهبر** نام گرفته است. کار یکی از هورمونهای آن به نام **هورمون رشد**، تنظیم رشد است. **کمبود شدید** این هورمون موجب **کوتولگی** و **ترشح زیاد** آن سبب **عول بیکری** می شود. رابطه بین هیپوفیز و هیپوتالاموس نشانگر کنشهای متقابل پیچیده بین دستگاه عصبی و غدد درون ریز است.

غده های فوق کلیوی در خلق و سطح انرژی و توان مقابله با فشار روانی نقش پراهمیتی دارد. هسته درونی آن، **ایپی نفرین** و **نورایی نفرین** (**آدرنالین** و **نورآدرنالین**) ترشح می کند. **ایپی نفرین** غالباً به همراهی بخش **سمپاتیک**، جانشین را برای فوریتها آماده می کند. **نورایی نفرین** نیز فرد را برای عمل در اضطرارها آماده می سازد.

تأثیر وراثت بر رفتار

بسیاری از ویژگیهای بدنی از قبیل قد و ساختار استخوانی و رنگ مو و چشم به ارث می رسند. **وراثت شناسان رفتاری** می خواهند بدانند ویژگیهای **روانی** همچون توانایی ذهنی، خلق و خو و نظایر اینها تا چه اندازه از والدین به ارث می رسند.

کروموزومها و ژنها: واحدهای وراثتی که از والدین به فرزندان می رسند و به نسل بعد منتقل می شوند به وسیله ساختارهایی در هسته هر یاخته بدن به نام **کروموزوم** انتقال می یابند. غالب یاخته های بدن **46** کروموزوم دارند. این **46** کروموزوم به تشکیل **23** جفت می انجامد.

در هر کروموزوم واحدهای توارثی منفردی به نام **ژن** هست. هر ژن بخشی از **ملکول اسید دیوکسی ریبونوکلیک (DNA)** است که حامل اصلی اطلاعات توارث محسوب می شود. ژنها نیز مانند کروموزومها **ارایش جفتی** دارند. هر کودک فقط نیمی از ژنهای هر والد را می گیرد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

ژنهای بارز و نهفته

در هر جفت ژن هر یک از ژنها می تواند **بارز** یا **نهفته** باشد. اگر هر دو بارز باشند ویژگی آنها در شخص نمایان می شود اما اگر یکی بارز و دیگری نهفته باشد ژن بارز ویژگی را تعیین می کند.

شکل نهفته ی هر ویژگی فقط به شرطی نمایان می شود که ژن دریافتی از پدر و مادر **هر دو نهفته** باشند.

ژنهای رنگ چشم **آبی**، **طاسی**، **هموفیلی** و **حساسیت به پیچک سمی** از جمله ویژگیهایی هستند که از **ژنهای نهفته** به ارث می رسند.

همچنین بیماری **فیل کتونوریا (PKU)** و **هانتینگتون (HD)** ناشی از عمل ژن نهفته ای است که از هر دو والد به ارث می رسد.

ژن های وابسته به جنسیت

کروموزومهای مرد و زن به استثنای جفت **23** شکل **همسان** دارند. جفت **23** جنسیت را تعیین می کند و حامل ژنهای خصیصه های وابسته به جنسیت است.

در **زنان** بهنجار جفت **23** دو کروموزوم مشابه به نام کروموزوم **X** دارد. در **مردهای** بهنجار جفت **23** دارای یک کروموزوم **X** و کروموزوم دیگری با شکل کمی متفاوت به نام کروموزوم **Y** است.

بسیاری از ویژگیها و اختلالاتی که خاستگاه ارثی دارند در جفت **23** هستند و به همین خاطر ویژگیها و اختلالات وابسته به جنسیت نام گرفته اند. **رنگ کوری** یکی از آنهاست.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

بررسی نقش وراثت در رفتار

بیشتر خصیصه های آدمی محصول مشترك چندین ژن (چند ژنی) است. ویژگی از قبیل هوش، قد و هیجان پذیری. بیشتر مردم نه تیز هوشند و نه کم هوش. غالباً توان هوشی آدمی را چندین ژن تعیین می کنند که بر عوامل زیربنایی تواناییهای گوناگون تأثیر می گذارند. سرنوشت توان ژنتیکی را شرایط محیطی تعیین می کند.

اگر صفتی تحت تأثیر وراثت باشد باید بتوان از راه تخم کشی آن را تغییر داد. هرگاه تخم کشی نتواند آنرا تغییر دهد چنین صفتی را تابع عوامل محیطی می دانیم. دوقلوهای يك تخمکی از لحاظ بعضی ویژگیهای شخصیتی، هوش و آسیب پذیری در برابر بیماری اسکیزوفرنی بیش از دوقلوهای دو تخمکی به هم شباهت دارند.

بررسی نقش وراثت در رفتار

تخم کشی انتخابی (جفت کردن حیوانهایی که میزان خصیصه های معینی در آنها کم یا زیاد باشد) روشی برای بررسی اثرات وراثت است.

پژوهش با دوقلوها روش دیگری برای تفکیک آثار محیط از آثار وراثت است که طی آن ویژگیهای دوقلوهای يك تخمکی با همان ویژگیها در دوقلوهای دو تخمکی مقایسه می شود.

رفتار آدمی وابسته ی کنش متقابل بین وراثت و محیط است. حد و حدود تواناییهای آدمی را ژن ها رقم می زنند اما اینکه چه بر سر این تواناییها بیاید وابسته ی محیط است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل سوم - رشد روانی (دکتر مهران شهرآرای)

روانشناسان **رشد** با چگونگی و چرایی جنبه های مختلف رشد و تحول کنشهای انسان در طول زندگی سروکار دارند. آنها بر **رشد جسمانی** مانند تغییرات قد و وزن و کسب مهارت های حرکتی، **رشد شناختی** مانند تغییرات فرایندهای تفکر، حافظه و تواناییهای زبانی، **رشد اجتماعی و شخصیت** مانند تغییرات خودپنداره، هویت جنسیت و رابطه با دیگران تمرکز یافته اند.

دو پرسش اساسی در مورد **رشد روانی: الف)** در تعیین جریان رشد نحوه ی تعامل زیستی با رویدادهای محیط زندگی کودک چگونه است؟
ب) آیا **رشد** را باید **فرایند تغییر تدریجی و پیوسته** دانست یا **فرایندی متشکل** از سلسله مراحل **ناپیوسته ای** که از نظر کیفی از هم متمایزند؟

سرشت و تربیت

جان لاک مخالف این دیدگاه رایج زمانه خود بود که کودکان، بزرگسالان کوچکی هستند که با دانش و تواناییهای لازم دنیا می آیند و فقط باید بزرگ شوند تا این ویژگیهای ذاتی در آنان بروز کنند. برعکس وی معتقد بود ... .

تئوریه تحولی داروین که بر بنیاد **زیستی** رشد انسان تأکید داشت، باعث شد بسیاری از نظریه پردازان بر وراثت تأکیدی جدید کنند. اما در قرن بیستم با سربر زدن **رفتارگرایی** مجدداً محیط گرایان مسلط شدند. رفتارگرایانی ... .

امروزه اغلب روانشناسان نه سرشت و نه تربیت، هیچکدام رابه تنهایی عامل اصلی رشد نمی دانند بلکه معتقدند این دو در جهت هدایت رشد دائماً با هم در تعاملند. رشد بسیاری از صفات شخصیتی مانند **اجتماعی بودن** و **ثبات عاطفی** تقریباً به یک اندازه از **وراثت** و **محیط** اثر می پذیرند. در مورد بیماریهای روانی هم وضعیت به همین صورت است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

مراحل رشد

به نظر روانشناسان در هر مرحله : **الف** رفتار حول موضوعی بارز یا مجموعه خصوصیات بهم پیوسته ای سازمان یافته اند.

ب رفتارهای هر مرحله با رفتارهای مراحل قبل و بعد تفاوت کیفی دارند.

ج این مراحل و ترتیب توالی آنها در مورد همه کودکان یکسان است.

در ارتباط با مفهوم مراحل، مفهوم **دوره های حساس** (دوره های سرنشست سازی در زندگی فرد که طی آنها باید رویدادهای خاصی صورت گیرد تا رشد طبیعی میسر شود) در رشد انسان است. مثلاً **شش تا هفت هفتگی** بعد از لقاح، دوره حساسی برای رشد طبیعی اندامهای جنسی محسوب می شود. دوره حساس برای رشد بینایی تا هفت سالگی. سال اول زندگی دوره مهمی برای شکل گیری دلبستگیهای صمیمانه بین فردی و سالهای پیش دبستانی ممکن است به ویژه برای رشد فکری و اکتساب زبان دوره مهمی باشد.

تواناییهای نوزاد

ویلیام جیمز معتقد بود که نوزاد دنیا را به صورت صحنه ی آشفته ای از صوت و تصویر تجربه می کند. اما اکنون می دانیم که در همان بدو تولد تمام دستگاههای حسی نوزاد فعالند و او کاملاً آماده یادگیری محیط جدید خود است.

روانشناسان برای بررسی تواناییهای نوزادان به ابداع برخی شیوه های ابتکاری پرداخته اند. اساس این روشها ایجاد تغییراتی به شیوه خاص در محیط کودک و مشاهده پاسخهای کودک است. مثلاً ممکن است صوت یا نور چشمک زنی ارانه کند و ببیند که **ضریان قلب کودک** تغییر می کند یا سرش را برمی گرداند.

پژوهشگر دو محرک همزمان ارانه می کند تا ببیند آیا کودک به یکی از آنها مدت طولانی تری نگاه می کند یا نه.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

بینایی

نوزادان از دقت بینایی کمی برخوردارند. بسیار نزدیک بین هستند و توانایی آنها در تغییر نقطه تمرکز چشم محدود است. دید کودکان در دو سالگی به خوبی دید بزرگسالان می شود.

نوزادان مجذوب قسمتهایی از محیط خود می شوند که از **بیشترین تضاد** برخوردارند مثل لبه های اشیاء. آنها به جای واریسی کل شیء به قسمتی از آن نگاه می کنند که بیشترین لبه را دارد.

نوزادان طرح های پیچیده را بر طرح های ساده و طرح های انحنادار را بر طرح های متشکل از خطوط مستقیم ترجیح می دهند.

نوزادان صرفاً مجذوب چهره آدمی نمی شوند، بلکه مجذوب خصوصیات برانگیزنده از قبیل خط های منحنی، تضاد زیاد، لبه های جالب و حرکت و پیچیدگی می شوند که همه در چهره آدمی دیده می شوند.

نوزادان بیشتر به خطوط پیرامونی چهره نگاه می کنند و تا دوماهگی توجه آنها بیشتر بر اجزای چهره از قبیل چشم، بینی و دهان متمرکز می شود.

شنوایی

نوزادان در برابر صدای بلند یکه می خورند و سرشان را به سوی منبع صدا برمی گردانند. این پاسخ (بازتابی و تحت کنترل منطقه زیر قشری مغز) در حدود **شش هفتهگی** ناپدید می شود و تا **3 یا 4 ماهگی**، یعنی شروع مرحله جستجوی چشمی منبع صدا (کوشش ارادی) دیده نمی شود.

در **4 ماهگی** حتی در تاریکی هم دست خود را در جهت منبع صدا حرکت می دهند.

در **6 ماهگی** به صداهایی که با مناظر جالب همراه باشند، توجه فراوان نشان می دهند.

نوزادان صدای انسان را از دیگر صداها تمیز می دهند. همچنین می توانند خصوصیات متنوع گفتار انسانی را نیز تمیز دهند. صداهای مشابه مثل "پا - پا" و "را - لا".

با رسیدن به **6 ماهگی** اطلاعات او در باره زبان به حدی است که می تواند اصواتی که در زبانش رایج نیستند بکار نبرد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

یادگیری و حافظه

نوزادان در سه ماهگی حافظه خوبی دارند. در يك بررسی وقتی شی متحرکی بالای گهواره نوزادان سه ماهه با ریسمانی به دست یا پای آنها بسته شد آنها به سرعت کشف کردند که کدام دست یا پایشان شی را به حرکت در می آورد.

نوزادان صدای ضربان قلب و صدای زنان را بر مردان و صدای مادر خود را بر صدای زنان دیگر ترجیح می دهند، ولی صدای پدر را بر صداهای مردهای دیگر ترجیح نمی دهند.

پژوهشهای انجام شده مخالف این دیدگاه است که جهان در نظر نوزاد انبوهی از سروصدا یا شکلهای بی معنا است یا اینکه کودک همانند لوح سفید ناتواسته ای پا به دنیا می نهد. کودک به هنگام تولد آماده درک و یادگیری است.

رشد شناختی دوران کودکی

نظریه مرحله ای پیاژه

پیاژه بر تعامل رشد طبیعی استعدادهای کودک با پیوندهای وی با محیط تأکید کرد.

پیاژه به جای اینکه کودک را پذیرنده نافعال مقتضیات رشد زیستی یا محرکهای تحمیل شده از بیرون بداند، وی را در این فرایند بیشتر مشارکت کننده ای فعال می دانست.

در مواجهه با هر شی یا رویداد تازه، کودک سعی می کند آنرا **درون سازی** کند یعنی آنرا در چارچوب **طرحواره (نحوه عمل دنیای فیزیکی و اجتماعی)** موجود خود درک کند اگر تجربه جدید با طرحواره موجود انطباق کافی نداشته باشد، کودک همانند دانشمندان در طرحواره تغییراتی وارد می کند و از این راه جهان بینی خود را گسترش می دهد. **پیاژه** این فرایند را انطباق با برون سازی می نامد.

مشاهدات **پیاژه** او را متقاعد کرد که رشد تواناییهای تفکر و استدلال کودکان تابع سلسله مراحل است که از نظر کیفی از یکدیگر متمایزند.

پیاژه رشد شناختی را به چهار مرحله عمده و هر مرحله را به چند مرحله فرعی تقسیم کرد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

مرحله حسی - حرکتی (دو سال اول)

مرحله ای که کودکان در آن سرگرم کشف رابطه بین اعمال خود و پیامدهای آن اعمال هستند.

کشف مهم کودک در این مرحله دستیابی به مفهوم پایداری شیء (آگاهی از اینکه اشیا حتی وقتی در معرض حواس نیستند باز هم وجود دارند) در 10 ماهگی.

در 8 ماهگی اگر اسباب بازی را با پارچه ای بپوشانیم کودک دست از کار می کشد.

در 10 ماهگی شیء را که زیر پارچه پنهان شده فعالانه جستجو می کند اما ...

در یک سالگی است که کودک صرفنظر از اینکه در کوششهای قبلی چه اتفاقی افتاده، همواره اسباب بازی را در محلی که آخرین بار از نظرش پنهان شده جستجو می کند.

مرحله پیش عملیاتی (3 - 7 سالگی)

عملیات : روش ذهنی جداسازی، ترکیب و یا تغییر دادن اطلاعات به شیوه منطقی.

درک کودکان از برگشت پذیری و عملیات ذهنی دیگر یا ضعیف و یا وجود ندارد.

کودکان پیش عملیاتی هنوز به نگهداری ذهنی (درک اینکه مقدار ماده حتی وقتی شکل آن تغییر می یابد باز هم ثابت می ماند) نرسیده اند.

بیازه معتقد بود که تفکر این مرحله زیر سلطه تأثرات بصری است.

آزمایشهای لیوان، خمیر، مهره بیاتگر همین نکته است (ارجاع به کتاب ص 111)

خصوصیت کلیدی دیگر کودکان پیش عملیاتی، خود محوری است. کودکان این مرحله بجز چشم انداز خودشان از چشم اندازهای دیگر ناآگاهند و نمی توانند نقطه نظرهایی به جز نقطه نظر خود را درک کنند (آزمایش سه کوه).

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

مرحله عملیات عینی (7-12 سالگی)

کودکان بر مفاهیم گوناگون **نگهداری ذهنی تسلط می یابند** و دستکاریهای منطقی دیگری را آغاز می کنند.

کودکان پنج ساله می توانند راه خانه دوست خود را پیدا کنند ولی نمی توانند راه رسیدن به آنجا را به کسی توضیح دهند یا روی کاغذ رسم کنند. حال آنکه کودکان هشت ساله به راحتی می توانند نقشه مسیر را رسم کنند.

هرچند کودکان این مرحله **واژه های انتزاعی** بکار می برند اما محدوده کاربرد این واژه ها اشیایی است که مستقیماً حس می شوند، یعنی اشیایی که مستقیماً حس می کنند به آنها دارند.

عملیات صوری (12 سالگی به بعد)

کودکان در این مرحله به **شیوه تفکر بزرگسالانه** دست می یابند.

عملیات صوری یا ذهنی یعنی مرحله ای که نوجوان می تواند به صورت کاملاً نمادی استدلال کند.

نوجوانان با توانایی ذهنی حتی متوسط می توانند **سلسله فرضیه هایی طرح کنند و با روشی نظامدار به آزمون فرضیه ها بپردازند.**

در نظر گرفتن همه موارد **احتمالی**، یعنی **واریسی پیامدهای هر فرضیه و تأیید یا رد این پیامدها، اساس تفکر عملیات صوری** است.

فرضیه سازی و توجه به احتمالات، تفکر انتزاعی، استدلال قیاسی، ظهور استعدادها، شک و تردید و ... از ویژگیهای این دوره است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

رویکرد های اجتماعی - فرهنگی

مقصود **پیاژه از محیط**، همان **محیط فیزیکی دور و بر کودک** بود. چارچوب اجتماعی و فرهنگی که کودک در آن قرار گرفته هیچ نقشی در نظریه پیاژه ندارد.

در حالی که بخش عمده چیزهایی که کودک در حال رشد باید بیاموزد، **شیوه های ویژه و قراردادی نگرش محیط فرهنگی او به واقعیت** است؛ یعنی چیزهایی از قبیل **نقشهای که انتظار می رود افراد مختلف یا مردان و زنان ایفا کنند**، و **قوانین و هنجارهای حاکم بر روابط اجتماعی در فرهنگ خاص کودک**.

در **رویکرد اجتماعی - فرهنگی به رشد**، کودک را باید به عنوان تازه واردی به فرهنگ خاص در نظر آورد که با **یادگیری نحوه نگاه کردن به واقعیت اجتماعی** از دید آن فرهنگ سعی می کند بومی شود.

ویگوتسکی (رویکرد اجتماعی - فرهنگی)

ویگوتسکی معتقد بود که درک و مهارت اساساً از طریق مفهوم شاگردی (کارآموزی) گسترش می یابد.

ویگوتسکی بین دو سطح رشد شناختی تمایز قائل شد: یکی سطح رشد واقعی که در توانایی حل مسئله، و دیگری سطح رشد بالقوه که در نوع و شیوه مسئله گشایی کودک تحت راهنمایی دیگران تعیین می شود. پس برای درک کامل سطح رشد شناختی و فراهم آوردن آموزشهای مناسب، هم نیاز به دانستن سطح واقعی کودک و هم سطح بالقوه او داریم.

ویگوتسکی رشد زبان را مهمترین جنبه رشد کودک دانست که در رشد شناختی نقشی اساسی دارد.

هنگامی که بزرگسالان و همسالان به کودک کمک می کنند تا در تکالیف جدید تسلط یابد ارتباط بین آنها، قسمتی از اندیشیدن او می شود. کودکان به هنگام تمرین هر مهارت جدید از توانایی زبانی خود برای هدایت اعمال خود (**گفتار خصوصی**) استفاده می کنند. آنچه که **پیاژه** به عنوان **گفتار خودمحور تلقی می کرد، ویگوتسکی آن را (گفتار خصوصی) را عنصر اساسی رشد شناختی به شمار می آورد.**

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

رشد قضاوت اخلاقی

پیاژه فکر می‌کرد که درک کودکان از قواعد اخلاقی و عرف اجتماعی با سطح کلی رشد شناختی آنان همگام است. درک کودکان از قواعد در چهار مرحله رشد می‌یابد.

نخستین مرحله درک قواعد در ابتدای دوره پیش عملیاتی ظاهر می‌شود. کودکان در این مرحله دست به بازی‌های می‌زنند یعنی هرکودک از مجموعه قواعد خاص خودش پیروی می‌کند.

از حدود پنج سالگی احساس وظیفه برای مراعات قواعد و تلقی قواعد به عنوان الزامات اخلاقی مطلق که یک مرجع قدرت تعیین کرده، رشد می‌یابد. در این مرحله قضاوت کودک درباره هر عمل بیشتر براساس پیامدهای آن است و نه بر مبنای قصد و نیت فاعل آن عمل.

در **سومین مرحله**، کودک رفته رفته درمی‌یابد که برخی قواعد، قراردادهای اجتماعی هستند. **وضع‌گرایی اخلاقی کودکان قلمی** می‌یابد و کودکان در قضاوت‌های خود وزن و اعتبار بیشتری برای ملاحظات غیرعینی از قبیل قصد و نیت شخص قائل می‌شوند.

در **مرحله چهارم** (عملیات صوری) نوجوان علاقه دارد در مورد موقعیتهایی که روبرو نشده، قواعدی ارائه دهد. استدلال اخلاقی مبتنی بر نوعی جهان بینی است که در آن به جای موقعیتهای شخصی و بین فردی، مسائل اجتماعی گسترده تری مورد توجه است.

رشد اخلاقی کلبرگ

کلبرگ شش مرحله در رشد اخلاقی مشخص ساخت و در سه سطح: اخلاق پیش عرفی، اخلاق عرفی، و اخلاق پس عرفی گروه بندی کرد.

مرحله 1: جهت‌گزینی بر اساس تنبیه (اطاعت از قوانین به منظور اجتناب از تنبیه).

مرحله 2: جهت‌گزینی بر اساس پاداش (همنوایی برای دریافت پاداش و مزایا).

مرحله 3: جهت‌گزینی بر اساس الگوی دختر خوب / پسر خوب (همنوایی نشان می‌دهد تا از عدم تأیید دیگران در امان باشد).

مرحله 4: جهت‌گزینی بر اساس وابستگی به مراجع قوانین (قانون و قواعد اجتماعی را رعایت می‌کند تا از توبیخ مراجع قدرت و احساس گناه در مورد انجام ندادن، در امان باشد).

مرحله 5: جهت‌گزینی مبتنی بر قرارداد اجتماعی (اعمال خود را طبق اصولی که همگان برای بهزیستی جامعه الزامی می‌دانند هدایت می‌کند. برخورداری از احترام همگان و...).

مرحله 6: جهت‌گزینی مبتنی بر اصول اخلاقی (اعمال خود را طبق اصولی که شخصاً انتخاب کرده، هدایت می‌کند. از اصول پیروی می‌کند تا از سرزنش خویشان در امان باشد).

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

خلق و خو

در همان هفته های اول زندگی در نوزادان، به تفاوت‌های فردی در سطح **فعالیت**، **پاسخگویی به تغییرات محیط و تحریک پذیری** برمی خوریم. این ویژگی‌های شخصیتی وابسته به خلق را که به نظر فطری می آیند، **خلق و خو** نامیده اند.

بین والدین و کودک ارتباط **متقابلی** برقرار است، به این معنا که رفتار کودک نیز پاسخهای والدین را شکل می دهد.

پیوستگی (تداوم) و **ناپیوستگی خلق و خو** تابع تعامل بین ژنوتیپ (خصوصیات ارثی) کودک و محیط است. کلید رشد سالم، هماهنگی مناسب بین خلق و خوی کودک و محیط خانواده است.

رفتار اجتماعی اولیه

در سراسر دنیا، نوزادان در سن وسال مشابهی شروع به **لبخند زدن** می کنند که بیانگر آن است که **رشد** نقش مهمی در تعیین آغاز لبخند زدن ایفا می کند. **لبخند زدن پاسخی فطری** است.

در سه یا چهار ماهگی کودکان افراد آشنای خانواده را می شناسند و آنها را بر دیگران ترجیح می دهند.

در حدود 7 یا 8 ماهگی وقتی **گریه ای** به آنها نزدیک شود ناراحتی و پریشانی آشکاری نشان میدهند.

هر چند همه کودکان **"اضطراب غریبه و جدایی"** را نشان نمی دهند ولی کودکانی که چنین اضطرابی را تجربه می کنند تعدادشان از 8-12 ماهگی بطور چشمگیری افزایش می یابد.

پریشانی به خاطر جدایی از والدین بین 14 تا 18 ماهگی به اوج خود می رسد و بعد کاهش می یابد.

دو عامل در ظهور و کاهش این ترسها در کارند: **عامل اول** رشد **ظرفیت حافظه** است. در نیمه دوم سال اول، کودکان در به یاد آوردن رویدادهای گذشته و مقایسه گذشته و حال تواناتر می شوند و..

عامل دوم رشد **خودپروی در کودک** است. کودکان یکساله هنوز تا حدود زیادی متکی به مراقبت بزرگسالان هستند، ولی کودکان 2 یا 3 ساله می توانند خواسته های خود را به صورت گفتار..

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

دلبستگی

دلبستگی: تمایل کودک به نزدیک افراد خاص مانند واحسان امنیت در حضور آنها است.

آزمایشها بیانگر آن است که در **دلبستگی مادر-فرزندی** چیزی **فراتر از نیاز به غذا** مطرح است.

بخش عمده تحقیق در زمینه دلبستگی در کودکان توسط **بالبی** صورت گرفت. به اعتقاد وی ناتوانی در برقراری پیوند دلبستگی ایمن با یک یا چند نفر در سالهای اولیه با ناتوانی او در برقراری روابط فردی نزدیک در دوره بزرگسالی ارتباط دارد.

اینس ورت، دلبستگی را با استفاده از شیوه مشاهده موقعیت ناشنا که شامل مجموعه رویدادهایی است که به هنگام دور شدن مادر از اتاق و بازگشت مجدد او، نشان می دهد، ارزیابی کرد. بر اساس رفتارهایشان، کودکان در یکی از سه گروه زیر طبقه بندی می شوند:

دلبسته ایمن: این کودکان به هنگام بازگشت مادر به اتاق با او تعامل می کنند.

دلبسته ناایمن با حالت اجتنابی: این کودکان به هنگام بازگشت مادر از تعامل با او پرهیز می کنند.

دلبسته ناایمن با موسومگرای: این کودکان **مرازان** و **واحد**، هم در جستجوی برقراری ارتباط جسمانی با مادر هستند **و هم از آن پرهیز می کنند**. ضمناً کودکان **اشفقه**، طبقه چهارمی را به خود داده اند.

بنابراین واکنش کلی کودک به عزیمت و برگشت مراقب اصلی خویش، هم تابعی است از پاسخدهی مراقب به او و هم تابع خلق و خوی کودک.

هویت جنسیتی و نقش آموزی جنسیتی

هویت جنسیتی یعنی تصویری روشن از خود به عنوان مرد یا زن است. هر

فرهنگ می کوشد کودکان پسر یا دختری را به بزرگسالانی با نقش مردانه یا

زنانه مبدل سازد.

نقش آموزی جنسیتی به فراگیری آن دسته از رفتارها و ویژگیهایی که فرهنگ

هر جامعه برای زنان و مردان خود مناسب می داند، اطلاق می شود.

در زمینه اینکه آیا هویت جنسیتی و نقش آموزی جنسیتی صرفاً حاصل احکام و

انتظارات فرهنگی است یا تا حدودی نیز حاصل رشد طبیعی است، **چهار نظریه**

مورد بررسی قرار می گیرد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

نظریه روانکاوی

فروید معتقد بود کودکان در حدود سه سالگی بر اندام تناسلی خود متمرکز می‌شوند؛ فروید این رانشانه آغاز مرحله تناسلی در رشد روانی-جنسی خواند.

در این مرحله در دختران و پسران احساسات جنسی نسبت به والد غیرهمجنس بوجود می‌آید و حسادت و تنفر نسبت به والد همجنس ایجاد می‌شود. **فروید** این پدیده را **عقده اودیپ** خواند.

به نظر **فروید** به موازات افزایش سن، دختر و پسر نهایتاً این تضاد را از طریق **همانندسازی** با والد همجنس خود حل می‌کنند و برای اینکه شبیه والد همجنس خود شوند، رفتارها، نگرشها و خصوصیات شخصیتی او را الگو قرار می‌دهند و به این ترتیب نقش آموزی جنسیتی شکل می‌گیرد.

نظریه یادگیری اجتماعی

این نظریه هم بر پاداشها و تنبیه هایی که کودکان برای رفتار مناسب یا غیر مناسب جنسی دریافت می‌کنند تأکید دارد، و هم بر شیوه های یادگیری رفتارهای مربوط به نقش جنسیتی از راه مشاهده بزرگسالان همجنس.

دو نکته قابل توجه در این نظریه:

اول اینکه نقش آموزی جنسیتی نیز همانند آموختن هر رفتار آموختنی دیگر است.

دوم اینکه اگر این نقش آموزی را چیزی خاص و جدا از سایر رفتارها بدانیم در این صورت باید بپذیریم که رفتاری است غیر قابل اجتناب و تغییرناپذیر.

بزرگسالان با انتظارات قالبی به کودکان می‌نگرند و این خود سبب می‌شود که آنان رفتار متفاوتی با دختر و پسر داشته باشند. خود کودکان نیز بیشتر سوگیری جنسیتی دارند و سختگیرترند. پسرهایی که به بازی دخترانه رومی‌کنند با انتقاد پسرهایی دیگر مواجه می‌شوند و ...

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

نظریه شناختی - رشدی

در حدود **دو و نیم سالگی**، مفهوم غنی تری از جنس و جنسیت در کودکان ظاهر می شود. طبق این نظریه هویت جنسی سهم مهمی در نقش آموزی جنسیتی دارد. انگیزه داشتن رفتار متناسب با هویت جنسیتی است که سبب می شود کودکان به شیوه ویژه جنسیت خود رفتار کنند. وقتی کودک خود را به عنوان پسر یا دختر شناسایی کرد، برای اکتساب رفتارهای وابسته به جنسیت خود برانگیخته می شود.

طبق این نظریه، رشد هویت جنسیتی بر اساس اصول مرحله پیش عملیاتی رشد شناختی، به کندی از دو تا هفت سالگی صورت می گیرد. بویژه اتکای بیش از حد کودک بر برداشتهای بصری و نیز ناتوانی در نگهداری هویت شیء به رغم تغییر ظاهری آن با مفهوم جنس پیوند دارد.

اگاهی از اینکه جنسیت فرد به رغم تغییر سن و ظاهر او، ثابت می ماند **ثبات جنسیتی** خوانده می شود.

ثبات جنسیتی کودک احتمالاً بستگی به درک مفهوم زنانگی و مردانگی دارد.

نظریه طرحواره جنسیتی

این نظریه که توسط **ساندرا بام** صورتبندی شده می خواهد بگوید که چرا اصولاً در وهله اول کودکان خودپنداره خویش را بر پایه تمایز مرد از زن بنا می کنند. این نظریه بر نقش **فرهنگ** تأکید دارد، به این معنا که فرهنگ به کودکان می آموزد دنیا را از دریچه عدسیهای جنسیت ببینند. بام این **عدسیها** را طرحواره های جنسیت نامیده است.

آنچه که فرهنگ بیش از همه تأکید دارد این نکته است که: **”دقت کنید که فعالیت با اسباب بازی انتخابی شما متناسب با جنسیت شما باشد.”**

این نظریه همانند نظریه شناختی - رشدی کودکان را عناصری فعال در نقش آموزی جنسیتی خودشان تلقی می کند. همچنین می گوید که آن نه غیر قابل اجتناب است و نه تغییر ناپذیر.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

رشد نوجوان

نوجوانی (12 تا حدود 20 سالگی) به دوره گذار از کودکی به بزرگسالی گفته می شود یعنی رسیدن به رشد جسمانی کم و بیش کامل.

بلوغ، دوره تکامل جنسی است که طی آن کودک از نظر زیستی به بزرگسالی بر خوداراز توانایی تولید مثل تبدیل می شود. دوره آن 3 تا 4 سال است.

پژوهشها نشان می دهند که بلوغ اثرات مهمی بر تصویر فرد از بدن خویش، عزت نفس، خلق و رابطه او با والدین و اعضای غیر همجنس بر جای می گذارد.

زودرسی و دیررسی بر رضایت نوجوانان از ظاهر خود و تصویر آنان از بدن خویش تأثیر می گذارد. پسرهای زودرس در مقایسه با همسالان دیررس خود خلق مثبت تری داشتند و از ظاهر خود بیشتر احساس رضایت می کردند. اما در عوض از ثبات عاطفی و خودگردانی کمتری برخوردارند و بیشتر احتمال دارد سیگار بکشند و از مواد مخدر استفاده کنند.

زودرسی بر عزت نفس دختران اثر منفی دارد. آنها **افسردگی** و **اضطراب بیشتری** را تجربه می کنند و معمولاً از وزن و ظاهر خود کمتر رضایت دارند و خجالت می کشند.

رشد هویت

اریکسون معتقد بود، یکی از تکالیف عمده نوجوانی **تکوین هویت شخصی** است.

اریکسون معتقد بود که بحران هویت بخش جدایی ناپذیر از **رشد روانی-اجتماعی** سالم است. نوجوانی باید دوره **تجربه نقشها** باشد، یعنی نوجوان باید بتواند به کندها و در رفتارهای گوناگون، علانق و جهان بینی بپردازد.

اگر ارزشهای مورد تأکید والدین، معلمان و همسالان همخوان باشند، **هویت یابی** آسانتر می شود. بدین معنا که **نوجوان به مفهوم یکپارچه ای از هویت جنسی، جهت گزینی شخصی و جهان بینی** نایل می شود. تا وقتی بحران هویت حل نشده باشد، فرد **مفهوم یکپارچه ای از خود** یا **سلسله معیارهای ارزشیابی ارزشمندی خویش** در زمینه های عمده زندگی نخواهد داشت. **اریکسون** این پیامد ناموفق را **سردرگمی نقش** نامیده است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

دیدگاه ماسیا در مورد رشد هویت

چهار وضعیت هویتی از دیدگاه ماسیا:

دستیابی به هویت: این افراد شخصاً به مواضع فکری خاصی دست یافته و به آنها پایبندند و در مورد شغل خود نیز به تصمیم قطعی رسیده اند.

هویت یابی ناقص: افراد این گروه نسبت به شغل و جهان بینی خود احساس تعهد می کنند، ولی در آنها علانمی از بحران هویت دیده نمی شود. آنها بی چون و چرا مذهب خانواده ...

تعطیل هویت یابی: این جوانان در حال تجربه بحران هویت هستند. آنان فعالانه می کوشند پاسخهایی برای پرسشهای خود بیابند و هنوز گرفتار تعارض بین علانق خود و برنامه هایی هستند که والدینشان برای آنها در نظر گرفته اند.

پراکندگی هویت: اینها به مفهوم یکپارچه از خود دست نیافته اند. مثلاً می گویند بدشان نمی آید فلان کار را بکنند اما عملاً کاری نمی کنند. علاقه ای به مذهب و سیاست ندارند.

فصل پنجم: نظریه رفتارگرایی

▶ سخن گویی از دیدگاه واتسون

به عقیده واتسون سخن گویی نوعی اندیشیدن است که بر بنیاد فعالیت های حسی و حرکتی دستور است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پنجم: نظریه رفتارگرایی

نقش محیط در رفتار

یکی عده کودکان سالم به من بپایند و برای تربیت آنها مراد آزاد بگذارد. تضمین می کنم هر یکی از آنان را همان تربیت کنم که پزشکی برگزیده، حقوقدان و هنرپیشه ای ماهر، بازرگانی صاحب نام و سحتی یکی گدایا یکی وزه بار آید، بی آنکه قبحه، استعداد، گردایش، خواست، توانایی، آماهی، نزاد و نیاکان او در این تربیت نقشی داشته باشند.

فصل پنجم: نظریه رفتارگرایی

یادگیری از دیدگاه وائسون ▶

وی اعتقاد داشت که یادگیری بر اساس نظریه و نظام پاولف توصیف می شود. یعنی، یادگیری فرایند یا جریانی است از بازتابهای شرطی که از طریق جانشین ساختن محرک شرطی به جای محرک اصلی حاصل می شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پنجم: نظریه رفتارگرایی

دانشمندی مانند لیبیونووا، استخوانها بزرگشما می شود تا به جنبه های مشهود رنگی حیوانی اختصاص می دهد تا بتواند رفتار را به خوبی آشکار بررسی و ارزیابی کند.

فصل ششم: نظریه کاهش سابق

کلارک هال (1885-1952) یکی دیگر از روان شناسان **محرک- پاسخ** در زمینه رفتارگرایی است. نظریه یادگیری او به نام **کاهش سابق** بر بنیاد تقویت از ویژگیهای مکانیستی برخوردار است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: نظریه کاهش سابق

- ▶ فرضیه‌ها و شرایط لازم برای یادگیری
- ▶ مفهوم نیاز
- ▶ بنابه نظریه کاهش سابق عامل نیاز برای سازگاری با محیط مادی و روانی دارای اهمیت فرادینی است. در ابقای موجود زنده به سازگاری او بستگی دارد.
- ▶ به طوری که دیده می‌شود نظام یادگیری همان بر بنیاد نیاز قرار دارد که حاکم بر رفتار فرد با محیط است.

فصل هشتم: نظریه کاهش سابق

- ▶ تقویت و سابق نخستین
- ▶ همان برای توضیح کامل نظام یادگیری خود موضوع تقویت را مطرح می‌کند و به یاری یکی رشته اصلهای مسلم یا شرطهای لازم می‌خواهد پدیده‌های گوناگون شرطی را توصیف کند.

تقویت وسیله‌ای است برای ارضای نیازها و سبب می‌شود که پیوند میان محرک و پاسخ استحکام یابد. هم پاداش (غذا و تحسین و تشویق) و هم محرومیت (گرسنگی و درد و رنج) اثری به نام تقویت به وجود می‌آورند.

(راکنش یا پاسخ) R   D (سابق) S+ (محرک)

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل ششم: نظریه کاهش سابق

▶ تقویت و سابق ثانوی

به عقیده هال هر محرکی که با تقویت کننده نخستین همراه یا مجاور باشد ویژگیهای تقویت کننده نخستین را به خود اختصاص می دهد.

فصل ششم: نظریه کاهش سابق

▶ سلسله مراتب خانواده عادتها

▶ یکی دیگر از فرضیه های هال به نام سلسله مراتب خانواده عادتهاست که بیانگر انعطاف پذیری رفتار است و دارای سه جنبه به قرار زیر می باشد:

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل ششم: نظریه کاهش سابق

۱. جایزه برای رفتارها و ارزشها:

دقیقه تربیت و آموزش تغییر رفتارهای نامطلوب در سلسله مراتب ارزشهاست. باید توجه داشت که در اکثر موارد بروز رفتارهای متفاوت از بین نمی‌رود، فقط جایزه‌های آن‌ها می‌شود.

فصل ششم: نظریه کاهش سابق

۲. تعدد پاداشها: دومین جنبه در سلسله مراتب خانواده عادتها را باید به هدف نهادن آنها نسبت داد که از وقوع توالی پاداشها اجتناب می‌شود. برای مثال، اگر بخواد هم از محلی به مقصدی برویم ممکن است از طریق قدم زدن، دویدن، شنا کردن، پرواز کردن، سواره رفتن و با انواع وسایل نقلیه، یا هر احتمال دیگری این منظور را انجام دهیم. هر یک از این راهها باید جداگانه شناخته شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل ششم: نظریه کاهش سابق

3. پیروی اجزا از هدف کلی: سومین جنبه از سلسله مراتب عادت‌ها اجزای مشترک آنهاست.

چون انسان مخلوق عادت است، اگر به حد کافی دارای عادت و زمینه مناسبی باشد، بی‌شک در مسائل مختلف زندگی از انعطاف‌پذیری و مهارت و کاروانی بیشتری برخوردار خواهد بود. ■

فصل ششم: نظریه کاهش سابق

کاربره فرضیه‌های فان در آموش

اگر برای پاسخ معینی الگویی موجود باشد و بتوان آن الگو را در کنترل و اختیار محرک‌های دیگر قرار داد، مفهومی این دست که می‌توان آن را آموزش داد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل ششم: نظریه کاهش سابق

کاربرد فرضیه های هان در آموزش

کار اصلی معلم در راه یاد گیری بازشناسی و حذف پاسخهای معارض است.

فصل ششم: نظریه کاهش سابق

کاربرد فرضیه های هان در آموزش

از تک آموزش دوری بپوشید. برای حل مسائل شاگردان را با شیوه ها و فنهای گوناگون آشنا سازید. مهارت و هنرمندی که امری آموختنی است از راهها و شیوه های گوناگون رفتاری حاصل می شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفتم: شرطی شدن مجادتی

نظریه یادگیری **اودین گاتری** به نام **شرطی شدن مجادتی** بر **ارتباط محرک یا پاسخ** **تاکید** می کند و برخلاف نظریه پیوندگرایی **توندیسک** و **بازتابی پاولف** اصل تقویت را **مروود** می شمارد و اصل **مجادرت** را **اساس** یادگیری و **ارتباط محرک و پاسخ** می شناسد.

فصل هفتم: شرطی شدن مجادتی

اعمال و حرکات

به عقیده گاتری رفتار از ترکیب **بچیده حرکات** خاص به وجود می آید و آنچه را که **روان شناسان** دیگر به **پاسخ اصطلاح** کرده اند وی **عمل** می نامد. گاتری عمل را امری **انتزاعی** می داند، زیرا وجود خارجی ندارد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفتم: شرطی شدن مجادتی

یکی بار آموختن

گاتری تمرین و تکرار راه را یاد گیری موثر نمی‌دهند.

اما اگر کسی در نخستین بار کاری را درست انجام دهد نیازی به تمرین و تکرار ندارد.

فصل هفتم: شرطی شدن مجادتی

اصل پس‌کنندگی

به عقیده گاتری انسان بر پایه اصل همه یا هیچ همواره در پسین یا آنتین حرکت و عمل را در پاسخ به

محرک خاصی می‌آموزد. بنابه اصل پس‌کنندگی یاد گیری توقف ناپذیر است، زیرا زمانی فرو از آموختن

باز می‌یستد که محرک وجود نداشته باشد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفتم: شرطی شدن مجادلی

کاربردهای آموزشی نظریه مجادلی

کاتری اساس یادگیری و عادت را در شرطی کردن یا وابستگی محرک و پاسخ می‌دانند. در زیر چند نمونه از کاربردهای آموزشی او به اجمال بیان می‌شوند.

فصل هفتم: شرطی شدن مجادلی

آموزش خصوصی و عمومی

هر تکلیفی را به کوچکترین جزء یا واحد آن تقسیم کنید، سپس اجزای آن را آموزش دهید.

پاسخ باید مانند هر سبب روشن و مشخص باشد و پاسخ درست و مطلوب به طور کامل از شاگردان خواسته شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفتم: شرطی شدن مجادلی

چگونه درس را باید پایان داد

هرگز هنگام آموختن به شاگرد اجازه ندهید که با پاسخ نادرست و نتیجه مبهم صحنه یادگیری را ترک کند. همیشه بکوشید که آخرین پاسخ برایش پاسخی درست و آموزنده باشد.

فصل هفتم: شرطی شدن مجادلی

آموختن و انجام دادن

معلم باید در کلاس آمادگی و نظم و ترتیب لازم را برقرار کند. وقتی اختیار کلاس از دست او بیرون است و نمی تواند رفتار مطلوب را به وجود آورد، از آموزش و تدریس خودداری کند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

یکی از نظریه‌های معروف در روان‌شناسی یادگیری نظریه شرطی شدن عامل است که از سوی ب. ف. اسکینر (1904-1990) مطرح گردید. این روان‌شناس و فیلسف روان‌شناسی را منحصر به پیش‌بینی و کنترل رفتار موجود زنده می‌داند و پژوهشهای خود را به رفتار محسوس و مشهود محدود می‌سازد.

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

معلوماتی برای اسکینر معتبر است که از راه مشاهدات محسی حاصل شده باشند. او با روان‌شناسانی که مسائلی مانند اراده، احساس، تصور، سابق یا غریزه را مورد بحث قرار می‌دهند مخالف است، زیرا این امور دارای جنبه فیزیکی نیستند. اعتقاد او بر این است که روان‌شناسی باید علم رفتار مشهود باشد. وی یادگیری را تغییر در احتمال وقوع رفتار تلقی می‌کند و در بیشتر موارد این تغییر رفتار در نتیجه شرطی شدن عامل پدید می‌آید.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

طرح آزمایش

مطلب اساسی در نظریه شرطی عامل این است که موجود زنده در آینده کاری را انجام می‌دهد که قبلاً بر اثر تجربه آموخته و تقویت شده باشد. (محرک یا تقویت کننده) **S** (رفتار) **R** بنا بر این، هر وقت امری یا پدیده‌ای شکل خاصی از رفتار را تقویت کند احتمال تکرار آن رفتار افزایش می‌یابد. وظیفه روان‌شناسان آگاهی از شرایطی است که موجب تقویت رفتار می‌شوند. اسکینر این شرایط را عوامل تقویتی می‌نامد.

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

اهمیت تقویت و انواع آن

سرود نام اسکینر در روان‌شناسی مترادف با برنامه تقویت است.

به عقیده اسکینر شرطی عامل آموختگی قبلی را برای پاسخ دادن فراهم می‌کند، در صورتی که خاموشی این آموختگی را از بین می‌برد. به طور کلی اسکینر هر تقویت کننده‌ای را از نتیجه و تأثیری که به جایی گذارد مشخص می‌سازد و عوامل تقویتی را به تقویت کننده‌های نخستین و تقویت کننده‌های ثانوی تقسیم می‌کند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

تقویت کننده‌های نخستین

این تقویت کننده‌ها عملهایی هستند که از طریق ارضا یا تسکین نیازها و انگیزه‌های وابستگی به رفتار مستمر می‌بخشند.

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

تقویت کننده‌های ثانوی

این عاملها که گاهی تقویت کننده‌های وابسته نامیده می‌شوند نیروی تقویتی خود را به طور غیر مستقیم بر اثر یادگیری و وابستگی با تقویت کننده‌های نخستین به دست می‌آورند. پول، تحسین و تشویق افراد و انواع عبارتهای مؤذبانه و محبت آمیز از جمله تقویت کننده‌های ثانوی می‌باشند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

عزت کننده ها

چون بیشتر این گونه تقویت کننده ها برای تقویت پاسخهای مختلف به کار می روند آنها را تقویت کننده های تعمیم یافته هم نامیده اند، مانند نمره های درسی و پایه و گروه های استعدادی. طرفداران اسکینر عقیده دارند که در امر آموزش و پرورش باید از تقویت کننده های تعمیم یافته بهره گرفت.

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

تقویت کننده های مثبت و منفی

تقویت کننده های مثبت و منفی وجود یا عدم هر محرک که موجب افزایش وقوع پاسخ گروه تقویت کننده نامیده می شود. بنابراین، می توان گفت دو نوع تقویت کننده وجود دارد: مثبت و منفی. در تقویت مثبت وجود محرک موجب افزایش تکرار پاسخ می شود، اما در تقویت منفی عدم حضور یا فقدان محرک سبب تقویت رفتار می گردد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

تنبیه از نظر تقویت

تنبیه در اصل فرایندی است که با تقویت تفاوت دارد. بدین معنا که تقویت با عوامل مثبت و منفی سروکار دارد.

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

تنبیه از نظر تقویت

روان شناسان از آزمایشهای خود همچنین نتیجه گرفته اند که از راه تنبیه همیشه و به طور اطمینان بخش گرایش به پاسخ دادن کاهش نمی یابد. البته، تقویت در انجام رفتار مطلوب موثرتر است، اما تنبیه سرانجام ممکن است هم برای تنبیه شونده و هم برای تنبیه کننده عواقب شوم و زیان باری داشته باشد. نتایج تنبیه قابل پیش بینی و اعتبار نیستند. در خاموشی رفتار از راه تقویت نشدن محرک از بین می رود، اما تنبیه، بجز موارد خاص، وسیله ای مناسب برای ترک عادت نیست.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

کنترل محرک

یکی از مفاهیمی را که اسکینر پیشنهاد می‌کند اصطلاح کنترل محرک است. به عقیده او گاهی پاسخ یا رفتار، برخلاف معمول، بعد از محرک واقع می‌شود، مانند اینکه بهر سیم «کتاب کجاست؟» پاسخ به این پرسش در قید یا در کنترل محرک است.

کنترل محرک

همچنین، گفتار و کرداری که بعضی از نوجوانان در جمع دوستان لبراز می‌دارند و نمی‌توانند در یک مجلس رسمی یا در حضور پدر و مادر خود انجام دهند نمونه‌هایی از کنترل محرک به شمار می‌آیند. در واقع کنترل محرک، مانند احکام هتیی و اخلاقی، وعده‌ها و وعیدها و قانونهای اجتماعی در انگیزش و یادگیری دارای اهمیت فراوان است.

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

تخصیص یا تمیز محرک

تخصیص محرک ضد تعمیم محرک است و آن وضع و حالتی را گویند که موجود تنده در میان گروهی از محرکهای مشابه فقط به یکی از آنها پاسخ درست می‌دهد

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

تفکیک پاسخ

منظور از تفکیک پاسخ در شرطی شدن عامل آن است که آزمودنی فقط در برابر رفتار معینی پاداش دریافت می‌دارد. در جعبه اسکینر، برای مثال، توانستند به موش بیاموزند که برای فشردن اهرم و دریافت غذا فقط دست چپ خود را به کار برد، نه دست راست، پاها یا پوزه خود را. این حالت در شرطی شدن عامل به تفکیک پاسخ معروف است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

خاموشی عامل

در رفتارگرایی عامل وقتی تکرار رفتار هیچ گونه پاداشی به دنبال نداشته باشد خاموشی عامل برود می‌آید که به احتمال زیاد موجب قطع پاسخ می‌شود.

یکی از رویدادهای خاموشی بازگشت خود به خود است .

باید توجه داشت مقاومتی که در برابر خاموشی از تقویت متناوب پاسخ حاصل می‌شود بیشتر از مقاومتی

است که به همان میزان از تقویت متولی پاسخها به دست می‌آید .

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

برنامه های تقویت

تقویت ممکن است به صورت متولی یا متناوب انجام شود. اگر پس از هر پاسخ وجود

عامل تقویت لازم باشد آن را تقویت متولی؛ اما اگر پس از وقوع چند پاسخ فقط یکبار

تقویت ظاهر شود آن را تقویت متناوب می‌نامند. بر این اساس، برنامه تقویت در

قلب برنامه‌های نسبت ثابت و نسبت متغیر به کار می‌رود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن حامل

برنامه های تقویت

بدین معنا که تقویت ممکن است پس از هر پاسخ یا پس از هر دو، سه، پنج پاسخ و مانند
بشما به کار رود. اما اگر میان عوامل تقویتی فاصله زمانی منظور گروه آن را برنامه تقویتی
فاصله دار می خوانند. در زیر به اختصار به شرح این موارد می پردازیم

فصل هشتم: شرطی شدن حامل

تقویت نسبت ثابت

در این برنامه تقویتی آزمودنی پس از n بار شمار ثابت و معینی از پاسخهای درست و بدون تقویت پاداش
دریافت می دارد. برای نمونه، موش پس از هر 5 بار فشردن اهرم غذا دریافت می کند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن حامل

تقویت نسبت متغیر

در تقویت نسبت متغیر همانند تقویت نسبت ثابت شمار وفعات پاسخ درست و خالص دارند، با این تفاوت که حامل تقویت پس از شماره‌های نامشخص پدیدار می‌شوند، چنانکه در یک زمان پس از 3 بار و در زمان دیگر پس از 7 بار پاسخ درست تقویت می‌گردد. کسانی که با ماشینهای قمار به پرو و باخت می‌پردازند با برنامه تقویت متغیر سروکار دارند.

فصل هشتم: شرطی شدن حامل

تقویت فاصله‌دار ثابت

در برنامه فاصله‌دار ثابت حامل تقویتی یک فاصله زمانی مشخص است، چنانکه بسیاری از افراد در پایان روز، هفته یا ماه پاداش یا حامل تقویتی را دریافت می‌دارند. در این برنامه تقویتی به میزان کار انجام یافته چندان توجهی نمی‌شود، زیرا ممکن است یک هفته بسیار فعال و به کار باشد و هفته دیگر کم کار یا به طور کلی بیکار.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

تقویت فاصله‌دار متغیر

در این برنامه عامل تقویتی در فاصله‌های زمانی مختلف نمایان می‌گردد، مانند ماهیگیری که در آغاز کار ممکن است پاداش صید را پس از 5، 7، یا 12 دقیقه دریافت کند، اما گاهی ساعتها طول بکشد تا ماهی دیگری صید کند.

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

تقویت فاصله‌دار متغیر

به طوری که، از موارد چهارگانه بالا مشاهده می‌شود تقویت‌های نسبت ثابت و متغیر با شمار پاسخها ارتباط دارند، در صورتی که در برنامه‌های فاصله‌دار ثابت و متغیر تقویت با طول زمان به طور محدود یا گسترده سروکار دارد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

بعضی شیوه‌های تغییر رفتار

تقریباتی تدریجی

چون بعضی رفتارها را نمی‌توان یکباره و با هر گونه تقویتی به رفتار مطلوب تبدیل کرد، بنابراین اسکینر پیشنهاد می‌کند که باید از تقریباتی تدریجی یا تقریباتی متوالی بهره جست. منظور او از تقریباتی تدریجی آن است که اگر فزونی نتواند پاسخ لازم را به طور مستقیم بدهد.

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

تقریباتی تدریجی

به همین سان، پس از چند بار تکرار و تقویت می‌کشیم پاسخی را که تا اندازه‌ای به پاسخ تمایلی نزدیک است بیابیم و آنقدر به این کار ادامه می‌دهیم تا پاسخ اصلی و مطلوب ما دریافت شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

شکل دادن

منظور از شکل دادن تغییر وضع موجود و رسیدن به رفتار مطلوب است که به یاری تقریباتی متوالی یا تدریجی صورت می‌گیرد. برای مثال، ترس کوه کی را که از خرگوش می‌ترسد می‌توان به وسیله شکل دادن از بین برد. به این ترتیب که وقتی آزمایشگر خرگوش را از دور به کوه نشان می‌دهد باطنی محرک‌آمیز می‌گردد: به‌به! خرگوش زبانش را خوش آمدی! خوش آمدی!...

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

زنجیره کرون

یکی دیگر از راه‌های تغییر و انجام رفتار مطلوب در شرطی شدن عامل زنجیره کرون است و آن عبارت از مربوط ساختن دو یا چند محرک و پاسخ به یکدیگر است تا نتیجه رفتار دلخواه حاصل شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

اصل پرمناکی

در شرطی شدن عامل اصل پرمناکی بیانگر این معناست که هر پاسخ یا رفتاری که دارای فراوانی بالا یا بسامد باشد می‌تواند به عنوان عامل تقویتی برای رفتاری به کار رود که دارای احتمال وقوع یا فراوانی کمتری است.

این اصل را قانون ماهر بزرگی نیز نامیده‌اند

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

کاربرد آموزشی شرطی شدن عامل

به عقیده اسکینر **موزی** راه در مورد کنترل یادگیری انسان کاربرد وسیله‌ها یا ابزارهای آموزشی است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

آموزش برنامه‌ای

آموزش برنامه‌ای عبارت از نوع خاصی از یادگیری است که در آن موضوع آموختن را قبلاً به اجزای کوچکتر تقسیم می‌کنند و آنها را با روش منطقی و گام به گام در قالب‌های بزرگتری تنظیم می‌کنند به طوری که آموختن مطلب برای معلم و شاگرد هر دو آسان باشد.

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

آموزش برنامه‌ای

- اسکینر نقشه‌هایی را که در اجزای برنامه‌های آموزشی وجود دارند بدین ترتیب گوشه می‌کند:
1. انگیزه‌های گویز و بیزاری سگم بر رفتار است.
  2. میان رفتار و تقویت فاصله، زمانی وجود دارد.
  3. نبودن برنامه‌های تقویتی مؤثر برای دست یافتن به رفتار مطلوب.
  4. تقویت رفتار مطلوب کمتر از میزان لازم انجام می‌شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هشتم: شرطی شدن عامل

آموزش برنامه ای

معلمان برای تنظیم و اجرای رفتارهای مطلوب باید:

1. برنامه و موقعیتهایی فراهم آورند که بیشتر با خودشان شاگردان سروکار داشته باشد.
2. از مسابقه هایی که به شکست و تحقیر بعضی از شاگردان بینجامد خودداری شود.
3. تقویت رفتار شاگردان را به طور خود به خود و در تماس با محیط انجام دهند.
4. رضایت خاطر خود را از شاگردان با چهره گشاده نشان دهند.

بخش سوم

چگونگی نظریه های شناختی
اصول مورد تاکید در نظریه های شناختی

چگونگی نظریه های شناختی

اصول مورد تاکید در نظریه های شناختی

1. کیفیت ادراکی
2. سازماندهی معلومات
3. یادگیری از راه ادراک

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

تفحص سوم

موضوع مورد تأکید در نحوه های شناختی

4. فراگشت شناختی معلومات درست را تأیید و آموخته های نادرست را تصحیح می کند.

5. تعیین هدف

6. تفکر واگرا

فصل پنجم: نظریه یادگیری گانشت

پیشرو روان شناسی گشتالت، ماکس ورتهاایمر (1880-1943) روان شناس و پژوهشگر آلمانی است که در سال 1912 نتیجه آزمایشهای خود را به نام پدیده فای منتشر ساخت و اساس روان شناسی گشتالت را پایه ریزی می کرد.

واژه گشتالت در آلمانی به معنای وضع و شکل یا هیئت که به کار می رود که بیانگر یک تصور کلی و سازمان یافته است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

در واقع آنچه در روان‌شناسی گشتالت اهمیت دارد بی‌برون به احساس و ادراک ارتباط است که موجب رفتار معناوار می‌شود. این امر را به وسیله پدیده فای می‌توان به خوبی دریافت.

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

پدیده فای

پدیده فای یا ادراک حرکت، آزمایشی است که به وسیله درتھامر انجام شد و اساس تجزیه بسیاری از آزمایشهای دیگر گشتالت قرار گرفت.

این آزمایش یکی از جالبترین آزمایشهایی بود که موجب پیشرفت کار سینما شد و اساس روان‌شناسی گشتالت قرار گرفت.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

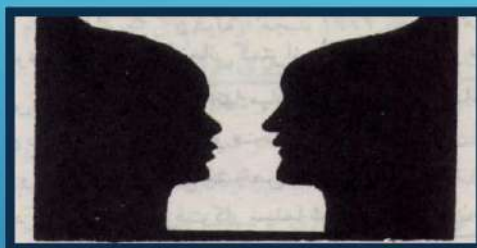
t.me/caffeinebookly

فصل نهم: نظریه یادگیری گالشت

تصویر و زمینه

چون **مفهوم نظریه گالشت** بر **تلاک** مبتنی است **با تصویر یا متن** و زمینه پیوندی استوار دارد تصویر، پیکره و متن به یک مفهوم به کار می‌روند چنانکه در نقاشی برای تجسم بهتر، تصویرها را در زمینه و رنگی متفاوتی نمایش می‌دهند.

فصل نهم: نظریه یادگیری گالشت

در این شکل رابطه پیکره و زمینه را می‌توان به دو صورت مشاهده کرد، به این معنا که اگر گلدان را زمینه تصور کنیم، پیکره نیمرخ دو مرد خواهد بود که در مقابل یکدیگر قرار گرفته‌اند. اما اگر گلدان را پیکره اصلی در نظر بگیریم نیمرخ دو مرد زمینه خواهد بود که به طور مرتب می‌توانند تعبیر موضع بدهند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل نهم: نظریه یادگیری گاشت

قانونهای سازماندهی

روان‌شناسان گشتالت معتقدند که در گشتالت نیروی خاصی وجود دارد که مسائل و امور را در طرحها، شکلهای و قالبهای معینی سازمان می‌دهد و بنیاد ادراک و بینش را پایه‌ریزی می‌کند. به این سبب سازماندهی از ویژگیهای گشتالت و کل رفتار به شمار می‌آید و از قانونهایی به شرح زیر تشکیل یافته است

فصل نهم: نظریه یادگیری گاشت

قانون فراگیری

یکی از مهمترین قانونهای گشتالت قانون فراگیری یا جامعیت است. منظور از این قانون آن است که سازمان روانی همواره به سوی کمال و شایستگی گردش دارد و آن چنین است که سازمان ادراکی هر محرکی را در جهت هیأت مطلوب یا وضعی که شرایط موجود اجازه می‌دهند دریافت می‌دارد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

قانون فراگیری

از ویژگیهای قانون فراگیری نظم و ترتیب، تقارن، سادگی، تناسب و استواری است که از اصل باستگی و غیر مطلق پیروی می کند.

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

قانون فراگیری

قانون فراگیری را باید قانون تعادل نیز نامید. در اوقتی انسان در تنگی شکست می خورد یا ناکام می شود، برای باز یافتن تعادل روانی خود دوباره با پیش بینیهای بیشتری در کار شرکت می کند، یا تغییر وضع می دهد و به کار دیگر می پردازد و آن قدر می کوشد تا تعادل روانی خود را به دست آورد. طرفداران نظریه گشتالت این حالت را **گشتالت مطلوب می نامند.**

چون در نظریه گشتالت یادگیری با حل مسائل انجام دادند

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

قانون مجاورت

قانون مجاورت بیانگر عوامل سازنده‌ای است که در یک صحنه حضور دارند و شکل و وضع خاصی را به وجود می‌آورند. هرچه این عوامل یا واحدها به هم نزدیکتر باشند احتمال وابستگی آنها بیشتر است. به طوری که در شکل 9-2 دیده می‌شود نقطه‌هایی که نزدیک به هم هستند یک واحد یا یک دسته مستقل را نشان می‌دهند.

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

نشان می‌دهند.

شکل 9-2: نقطه‌ها و خطهای نزدیک به هم واحدهای متشکلی را

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

قانون مشابهت

در قانون مشابهت موارد مشابه برحسب ویژگیهای همانندی که دارند. مانند شکل و رنگ و جز آن گروههای مشترکی را به وجود می آورند، به شرط آنکه ویژگیهای قانون مجاورت در آنها حکمفرما نباشد.

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

قانون بستگی

یکی دیگر از قانونهای سازماندهی قانون بستگی است. کوشش روان شناسان گشتالت برکن بوهه است که نشان دهند در امر ادراک سطوح بسته یا شکلهای کامل از سطوح باز یا شکلهای ناقص دارای وضعی پایدارتر و مطلوبتری باشند.

بنابراین، یادگیری هنگامی تحقق می یابد که طرح مطلوب یا هیات کلی حاصل آید.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

قانون نیک بوستی

در قانون نیک بوستی سازمانی که از شکل و هیئت اشیاء دوراکی می شود تصویرها و زمینه های هماهنگی و متقارن است.

قانون بوستی و نیک بوستی هر دو دارای جنبه های صراحت و پندگی و کمال مطلوب می باشند.

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

نظریه اثر

یکی دیگر از قانونهای سازماندهی نظریه اثر است. به عقیده نظریه پردازان گانشت یادگیری نتیجه نیروهای حاضر در میدان روانی و وضع خاصی است که بیانگر تاثیر تجربه گذشته فرد در رفتار کنونی او است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

نظریه اثر

نظریه اثر در واقع مایه و زمینه فکری و معلوماتی فرد را تشکیل می‌دهد. کسی که به اصول خاصی از عین و مذهب یا مرام و مسلکی اعتقاد و علاقه دارد همواره می‌کوشد آن اصول را در گفتار و کردار خود نمایان سازد.

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

یادگیری از منظر گشتالت

یادگیری در روان‌شناسی گشتالت به صورت هیات کل مطرح می‌شود، نه از ترکیب یا تحلیل اجزا. البته، بررسی هر مسأله‌ای از منظر کلی شامل کشف روابط و الگوهاست و یادگیری عبارت از وقوع تغییراتی است که در پاسخ به الگوها یا هیاتهای کل با معنا داده می‌شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل نهم: نظریه یادگیری گانت

یادگیری از نظر گشتالت

در یادگیری به شیوه گشتالت ادراک، بینش و حل مساله، سامان کار دست و کوشش می شود که با توجه به کل مساله و پی بردن به اجزا و کسب بینش مساله، مورد نظر را حل کنند. به این جهت باید گفت که یادگیری از دیدگاه گشتالت با ادراک، بینش و حل مساله، ملایمه دارد.

فصل نهم: نظریه یادگیری گانت

ادراک

در یادگیری به شیوه گشتالت ادراک یکی از مهمترین عوامل آن است. ادراک زمانی حاصل می شود که توجه، احساس، تجربه قبلی و معنا زمینه ساز آن باشند. هیات کل همواره قبل از ادراک می شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

نقش بینش و ریاضه گیری

پهروان گشتالت بینش را احساس و گرایش می‌دانند که موجود زنده نسبت به ارتباط اجزا و موقعیتها نشان می‌دهد. به سخن دیگر، بینش عبارت از راه یافتن به چگونگی یک مشکل و پی بردن به حل آن است.

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

کاربرد نظریه گشتالت در آموزش

برای اینکه شاگرد بینش لازم را کسب کند معلم باید تا جایی که امکان پذیر است موارد زیر را هنگام تدریس به کار برد:

1. تعیین هدفهای درسی و آموزشی مشخص و قابل درک برای شاگرد.
2. عرضه مواد آموزشی در قالب شالوده به روش اصولی و منطقی.
3. آموختن مواد درسی و انجام دادن تمرینها در حد معلومات و مهارت شاگرد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل نهم: نظریه یادگیری گانشت

کاربر و نظریه گشتالت در آموزش

4. تنظیم مطالب جدید در ساخت کلی و ممکن به شاگرد برای کسب بینش در شناخت عناصر مربوطه.
5. بهره جستن از هر وسیله مؤثری مانند ترسیم نمودار، روش سقراطی، برگه‌ها و آزمایشهای علمی برای کسب بینش.

از نظر گشتالت معلم باید قبل از آغاز درس کلیات مطالبی را که می‌خواهد تدریس کند از نظر شاگردان بگذراند و هدفهای کوتاه مدت را در برنامه‌های درسی منظور کند. یعنی مرحله گام به گام را پیش بگیرد.

فصل دهم: نظریه میدان شناختی

کورت لوین (1890-1947) پژوهشگر و روان‌شناس آلمانی مقیم آمریکا پیشرو نظریه میدانی یا میدان شناختی، روان‌شناسی را دانشی می‌داند که با زندگی روزانه پیوندی بسیار نزدیکی دارد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل دهم: نظریه میدان شناختی

نسبی بودن ادراک

در نظریه میدان شناختی هیچ چیزی را به خودی خود و به طور مطلق نمی توان درک کرد، بلکه فقط در ارتباط با امور دیگر قابل ادراک و تجربه است. واقعیت به آن گونه برداشت از اوضاع و امور جاری گفته می شود که حواس یا هر منبع اطلاعاتی دیگر در داد و ستد با محیط فراهم می آرد. لنین این امر را نسبی گرایی می نامد.

فصل دهم: نظریه میدان شناختی

هدفندی

روان شناسی میدان شناختی را باید روان شناسی هدفمند یا هدفگرا دانست. بر اساس این روان شناسی فعالیت های روانی در گرد هدف های فرد واقع می شود و انجام عادت بر بنیاد هدف استوار است. بنابراین، هدف در نظریه میدان شناختی کانون مرکزی یا عامل مورد توجه است.

هدف یا هدف های کوه ک از نظر روانی در فضای زندگی کنونی او جای دارد و انتظار وسیله رسیدن به آن است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل و هم: نظریه میدان شناختی

شخص

در روان‌شناسی میدان شناختی شخص یا خود در کانون میدان روانی قرار دارد و عبارت از آن دسته از ترکیب‌های نفسانی است که موجب شناخت یا هویت فردی گروه و وی را به دراز و فاعلاری و حمایت از آنها و ای دارد. بنابراین، شخص یکی موجود یا عامل ثابت و ایستایی نیست؛ نماینده هستی اکتسابی است، نه ذاتی.

فصل و هم: نظریه میدان شناختی

شخص

شخص با ارگانیزم یا موجود زنده یکی نیست، در ا به یک روان و تن و یا تن و روان محدود نمی شود. بلکه خودی است که رفتار آگاهانه دارد، کانون تواناها و نیازهاست و همان چیزی است که «من» گفته می شود. شخص یک خود مجز و نیست که از بافت اجتماعی جدا باشد، در ورون زندگی اجتماعی فرد است که «خود» نمایان می شود و پیوسته تغییر می کند. برای حفظ و پیشرفت این خود (شخص) نوظهور، نیازهای بنیادی آدمی و حالت دارند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل و هم: نظریه میدان شناختی

فضای زندگی

فضای زندگی عبارت از آگهی کلی از عوامل موثری است که در لحظه خاصی در رفتار تأثیر می‌گذارد و جهان روانی را به وجود می‌آورد و فرو و محیط روانی او را در بر می‌گیرد.

لین فرمون اصلی خود را درباره فضای زندگی به این شکل نشان می‌دهد:

$$B=f(P,E)$$

فصل و هم: نظریه میدان شناختی

محیط روانی

محیط روانی سازمانی است که شخص را به محیط مادی - اجتماعی خود مربوط می‌سازد. به سخن دیگر، محیط روانی عبارت از هر امر و موقعیت معنا دار یا هر آن چیزی است که از نظر روانی بیرون از شخص است و او بدان وسیله می‌تواند حالت‌های روانی خود را تغییر دهد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

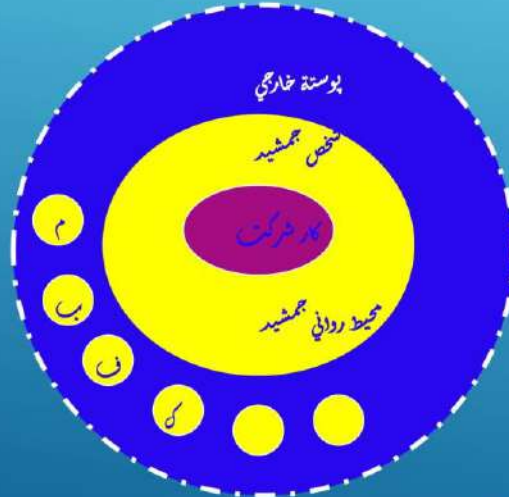
caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل و هم: نظریه میدان شناختی

محیط روانی

شکل 10- فضای زندگی همشیره، م: معلم، ب: برویز، ن: فرهاد، ک: کامران

فصل و هم: نظریه میدان شناختی

بوسته برقی

بوسته برقی در محیطهای فیزیکی و اجتماعی درگانیزم تشکیل می شود و برای کسی که شخص خاصی را مطالعه می کند محسوس و مشهود است، اما برای آزمودنی در آن لحظه هیچ گونه معنایی

ندارد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل و هم: نظریه میدان شناختی

رفتار

روان‌شناسان میدان شناختی معتقدند که تحرک روانی سبب ایجاد رفتار می‌شود و مانند تداخلی گریبان هرگونه حرکت فیزیولوژیکی را لزوماً رفتار نمی‌شناسند. رفتار کم و بیش آگاهانه به صورت کلامی و نماندنی بیشتر در فضای زندگی رخ می‌دهد تا در محیط محسوس و مشهود. به این جهت، رفتار هرگونه تعبیری است که در فضای زندگی و محیط فرو پدید می‌آید.

فصل و هم: نظریه میدان شناختی

اهمیت نظریه میدانی در یادگیری

به اعتقاد طرفداران لوین نظریه میدانی از هر نظریه دیگر در به‌شرف‌ت مواد درسی موفقیت‌آمیزتر است. در یادگیری را با فرایندهای روانی و شناختی وابسته می‌کند و شاگردان را به ساختن شناختی میدانهای روانی، رشد بینش و و گرونیهای آنها متوجه می‌سازد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل دهم: نظریه میدان شناختی

متغیرهای ساخت شناختی

چون یادگیری به طور کلی بر پایه تغییر در ساخت فضاهای زندگی استوار است، در اینجا راههای مختلفی را که چنین و گرونیهای در آنها پدید می آیند بررسی می کنیم. تغییرات ساخت شناختی بر سه گونه اند: تفکیک، تعمیم، و نوسازی در منطقه های فضای زندگی.

فصل دهم: نظریه میدان شناختی

متغیرهای ساخت شناختی

منطقه به شرایط، اوضاع و احوال یا اشیا و فعالیت های گفته می شود که از نظر وظیفه یا کارکرد جزو فضای زندگی به شمار می آید. در واقع منطقه ها به زمینه ها و میدانهای فیزیکی اطلاق نمی شوند، بلکه با فعالیت های موجود و مورد نظر ارتباط می یابند. منطقه ای که فرد در آن است کیفیت محیط فراگیر، امکانات مرحله های بعدی و دور و نزدیک هدف را توصیف می کند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل دهم: نظریه میدان شناختی

تفکیک

تفکیک فرایندی است که در آن منطقه‌ها به قسمتهای کوچکتر تقسیم می‌شوند.

فصل دهم: نظریه میدان شناختی

تعمیم

گرچه طبق اصطلاح تعمیم مخالف تخصیص یا تفکیک به کار می‌رود، اما از نظر روان‌شناسی این دو مکمل یکدیگرند. تعمیم فرایندی است که چند شیء یا عمل در یک دسته قرار می‌گیرند و به یک عنوان نامیده می‌شوند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل و هم: نظریه میدان شناختی

نوسازی

فرد نه تنها فضای زندگی خود را در حالت تخصیص و تصمیم به صورت منطقه‌های نو درمی‌آورد، بلکه همراه با آن فضای زندگی را نیز نوسازی می‌کند و منطقه‌های مربوط را در ارتباط با خود و موارد دیگر تغییر می‌دهد.

فصل و هم: نظریه میدان شناختی

کاربرد آموزشی نظریه میدان شناختی

در روش آموزشی میدان شناختی نقش اساسی به عهده معلم است. وظیفه معلم این است که به رشد و پرورش شاگردان همت بگمارد تا بتوانند دارای شخصیتی هماهنگ، متعاود و مترقی شوند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل و هم: نظریه میدان شناختی

وظیفه آموزشی معلم

نخستین وظیفه معلم تحقیق و بررسی در بخشهای فضای زندگی شاگرد است.
برای اینکه آموزش معلم موثر باشد لازم است که میان فضای زندگی شاگرد و معلم و فضاهای زندگی دیگر در کلاس فصلهای مشترکی وجود داشته باشد.

فصل و هم: نظریه میدان شناختی

وظیفه آموزشی معلم

به عقیده روان شناسان میدان شناختی معلم باید در آموزشهایش از شیوههای پرستاری و خودکامی هر دو بهره‌مند کند.

معلم مانند سرپرست آزمایشگاه است. راهنمایی باید به گونه‌ای باشد که در تنظیم مطالب و حل مسائل به شاگردان یاری دهد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

یکی دیگر از نظریه های شناختی به نظریه رشد نگر ژان پیاژه (1896-1980) شهرت دارد که دید تازه ای در امر یاد گیری و تربیت پرید می آورد. به عقیده پیاژه آگاهی از دوره ها و مرحله های رشد کودک و نوجوان برای پرورشکاران از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

روش آموزشی ژان پیاژه به نام فرو گرایی یا رشد روانی و فکری عنوان گرفته که بر پایه شناختی فرو و اکتساب معلومات در راه دستر با محیط مادی و اجتماعی استوار است. به عقیده او نخستین وظیفه معلمان و پرورشکاران شناخت رشد روانی و فکری کودکان و نوجوانان در جنبه های چهارگانه نبر است:

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

1. رشد طبیعی و زیستی

2. تجربه در محیط مادی و فیزیکی

3. تجربه در محیط اجتماعی

4. تعادل

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

دوره های مختلف رشد از دیدگاه پیاژه

پیاژه اساس کار و پژوهشهای روان شناسی خود را با توجه به دوره های بالا به دوره ها و مرحله های رشد ذهنی اختصاص می دهد. به نظر او رشد هوش و توانایی ذهنی و فکری کودکان و نوجوانان در طی چهار دوره عمده تکامل می یابد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

دوره های مختلف رشد از دیدگاه پیازو

1. دوره ادون: حسی و حرکتی (از تولد تا 2 سالگی)
2. دوره دوم: قبل از عملیات عینی (از 3 تا 7 سالگی)
3. دوره سوم: عملیات عینی (از 7 تا 11 سالگی)
4. دوره چهارم: عملیات صوری (از 12 تا 16 سالگی)

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

دوره حسی و حرکتی

این دوره از تولد تا 2 سالگی ادامه دارد و با رشد تواناییهای کودک در ادراک امور ساده و فعالیت های جنبشی مشخص می گردد. در این دوره کودک به تدریج از حرکات بازتابی نوزادی دست می کشد و به اعمال سازمان یافته می پردازد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

دوره قبل از عملیات عینی

در آغاز این دوره، یعنی از 2 تا 4 سالگی کودک زبان می‌گشاید و رفته رفته با معنای الفاظ آشنایی پیدا می‌کند و مفهوم رویدادها و اشیاء را در واحدهای نمادی سازمان می‌دهد. اما اغلب واژه‌ها را به طور نادرست و شکسته به کار می‌برد. به عقیده پیائزه کودک در این مرحله برای درک روابط پیچیده الفاظ و واژه‌ها نیاز فراوانی به تجربه‌های درست و شایسته زبان آموزی دارد.

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

دوره قبل از عملیات عینی

اگرچه بدون کلام، یعنی بدون وسیله نمادی سبب می‌شود که کودک تصور نادرستی از جهان بیرون خود داشته باشد. پیشرفت زبان وسیله مؤثری برای رشد فکر کودک است که دربارہ شناخت اشیاء بر یکی صفت متمرکز می‌شود و صفات دیگر از نظر او پنهان می‌مانند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

دوره قبل از عملیات عینی

این امر را پیازه یکسوگرایی نامیده است که به سبب ناتوانی کودک در نگهداشتن عدد اندازه و حجم پدید می آید.
در این دوره ادراک کودک کاملاً مقید و یک بُعدی است، ولی در پایان این دوره به تدریج به تواناییهای دیگر دست می یابد و در این هنگام است که ویژگیهای سوداگرایی یا خروج از یک بُعدی بودن و نگهداشتن پدیدار می شوند.

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

دوره عملیات عینی

این دوره که 7 تا 11 سالگی را دربرمی گیرد در رشد فکری کودک تغییر و تحول چشمگیری پدیدار می شود، از ناتوانیهای ادراکی و استدلال و از حالتی خود مداری کودک به طور آشکار کاسته می شود. براساس تجربه های قبلی فعالیت های او در جهت امور عینی به کار می رود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

دوره عملیات عینی

درک نگهداشت توده، وزن و حجم اشیاء برایش حاصل می‌گردد؛ به مفهوم بازگشت پذیری، طبقه بندی و تفکر منطقی در پایان دوره وست می‌یابد و برای فعالیت‌های پیشرفته تر ذهنی در دوره تفکر صوری یا مجر و آماوگی پیدا می‌کند.

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

دوره عملیات صوری

چهارمین دوره رشد شناختی که به عملیات صوری یا نظری معروف است از 12 تا 15 سالگی ادامه دارد. در این دوره نوجوان به توانایی تفکر مجر وست می‌یابد و برخلاف دوره‌های پیشین مسائل را با روشهای معقول و گوناگون و از راه استدلال و روش قیاسی حل می‌کند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

اهمیت مرحله های رشد

گرچه گروهی از روان شناسان تصور کرده اند که دوره ها و مرحله های پیشخوانی پیاپی ثابت می باشند، اما با تعمق در آثار او چنین نظری تأیید نمی شود. در نظریه رشد نگر پیاپی سن کاملاً مشخصی برای هر دوره یا مرحله وجود ندارد، بلکه این دوره ها و مرحله ها محدود تقریبی و احتمالی این گروهها هستند.

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

یاد گیری از دیدگاه پیاپی

در روان شناسی پیاپی بخشی از نظریه یاد گیری نمی شود و باید صادقانه اعتراف کرد که او با نظریه های یاد گیری موافق نیست، به ویژه با نظریه های تدریجی گرایی آشکارا مخالفت می ورزد. در نظام پیاپی یاد گیری بر داد و ستد و تأثیر متقابل یا میان کنش فرو با محیط و دوره ها مراحلی رشد دستور است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

محتوا

محتوا عبارت از آن است که فرو در یک زمان معین چه افکاری دارد و درباره چه می اندیشد. یعنی واکنش او درباره محرکهای مشهور چگونه است؟

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

ساخت

ساخت به جنبه های تکوینی رشد، به انتقال ادنی ویژگیهای بدنی مربوط می شود. از نظر زیست شناسی گونه های مختلف دارای ساختهای فیزیکی خاص خود می باشند، چنانکه در عمل بلعیدن و غذا خوردن میان آن میان، پرندگان و ماهیها تفاوتهای چشمگیری وجود دارد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

سازش

سازش بیانگر رفتارها و کردهای است که موجود زنده برای همخوانی خود با شرایط محیطی انجام می دهد. انسان یا هر موجود زنده ای دارای الگوهای مشخصی است و برای سازش با محیط به دو فرزند همگون سازی و همسازی نیاز دارد .

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

سازش

غرض از همگون سازی این است که عملی را به صورت رفتار ثمر بخش در فرودجا بیاوریم. همگون سازی یا درون سازی هنگامی انجام می شود که معلوماتی که از تجربه یا رویداد گذشته به دست آمده اند در موقعیتهای جدید به کار روند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

سازش

به طور خلاصه، در همسازی فرو بردی سازش با مقتضیات و خواستهای محیطی سلامت یا آنگوی رفتاری خود را تغییر می دهد، ولی در همگون سازی یا ورودن سازی برای اینکه رفتار مؤثری داشته باشد سعی کوشش اوضاع و شرایط محیط را تغییر دهد.

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

سازش

وفتی فرو با تجربه تازه ای روبه رو می شود خود را با وضع جدید سازش می دهد و همه ساختهای رفتاری در یک نظام مؤثر هماهنگ می شوند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

تاثیر رشد و یادگیری در سازش

به واسطه سازشهای مداوم و بر اثر نیازی که کودک برای سازش با و گرونیهای زندگی خود دارد طرز تفکر و الگوهای رفتاری نوینی در او پدیدار می شود.
به طور کلی پیازه کودک را مجموعه‌ای می شناسد که هم محیط را تعبیر می دهد و هم خود زیر تاثیر عوامل محیطی قرار می گیرد.

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

تاثیر رشد و یادگیری در سازش

دانشین سخن اینکه بر روی سیمها و پژوهشهای ارزنده پیازه درباره رشد حقیقی، ادراک، وجدان اخلاقی و دلداری کودکان سر مشق بزرگوارش و راه گشای پژوهندگان و روان شناسان کودک و نوجوان به شمار می آید و الگوهای جهانی را در یادگیری و پیشرفت این روزی می کنند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

کاربردهای آموزشی نظریه رشد نگر

پهانه با توجهی که به امر آموزش در بقای موجود زنده و پیشرفت در محیط اجتماعی و تحول فکری دارد کاربردهای آموزشی نظریه خود را به ترتیب زیر برای معلمان و پرورشکاران مشخص می سازد. لیکن موارد به طور فشرده عبارتند از:

فصل یازدهم: نظریه رشد نگر یا شناخت شناسی تکوینی

کاربردهای آموزشی نظریه رشد نگر

1. اختلاف گویا و همشگمگیر کوه کان در ادراک و اندیشه با بزرگسالان

2. حماس و آشنایی کوه کان در دوره های پیش از دبستان با اشیاء و ابزار ملموس

3. تنظیم برنامه های آموزشی در هر دوره تحصیلی در واحدهای کوچک

4. وجود اختلاف گویا و لزوم میان معلومات شاگرد و معلوماتی که باید بیاموزد

5. پیشرفت آموزشی شاگردان باید بر اساس ترتیب و توالی رشد شناختی و متناسب با استعداد آنان صورت گیرد

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی دزادی

تأثیر رشد و یادگیری در سازش

جرم برنر پیشرو نظریه **مفهوم گرایی دزادی**، یکی دیگر از روان‌شناسان رشد و شناخت به شمار می‌آید که در زمینه‌های ادراک، انگیزش، تفکر و تنظیم مسائل یادگیری پژوهش‌های فراوانی انجام داده است. او انسان را مجموعه‌ای اندیشه‌ور، آفریننده و دانش‌پزوه می‌شناسد. روش او در مسائل یادگیری **گرنشی** یا **انتقالی** است.

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی دزادی

تأثیر رشد و یادگیری در سازش

برنر صادقانه اعتراف می‌کند که از دانش‌های زیست‌شناسی، مردم‌شناسی، زبان و جامعه‌شناسی و حتی فلسفه بهره گرفته است و نتیجه‌های به دست آمده را آن چنان بیان می‌کند که طراوت و تازگی خاصی به آنجا می‌بخشد.

برنر در طرح مسائل یادگیری بیشتر به تعابیری مانند گرنش، حفظ، تغییر و تبدیل معلومات دراز علاقه می‌کند و همین عوامل اساس یادگیری او را تشکیل می‌دهند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی دوزاری

نقش دنگیزش و ریاه گیری

به عقیده بر دوزر تنها ساقهای حیوانی فرو را به فعالیت وادار نمی کنند، بلکه نیازهای نخستین دیگری مانند «کنجکادی» او را به فعالیت وامی دارند.

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی دوزاری

اهمیت نمونه های جهانی

بر دوزر ریاه گیری را از دیدگاه خود بر اساس نمونه ها و قالیهای جهانی فرهنگها بنیاد می نهد. آگاهی از چنین نمونه ها امکان پیشگویی و پیشرفت بیشتری را در کسب معلومات فراهم می آورد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی دزازی

یادگیری فرآیندی شناختی است

بروز یادگیری را شامل سه مرحله همزمان می‌دانند که عبارت‌اند از:

1. کسب معلومات جدید، 2. درگون سازی معلومات، 3. نظارت بر درستی و بسندگی معلومات

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی دزازی

یادگیری فرآیندی شناختی است

بروز نظریه رشدگر خود را مفهوم گرایی دزازی نیز می‌نامد. نظر او در ارتباط با فرآیند دانستن و شناختن پیرامون دو

اصل دور می‌زند:

1. معلومات فرد از جهان پیرامون خود مبتنی بر نمونه‌های ساخته و پرداخته واقعیت‌هاست.
2. این نمونه‌ها از فرهنگ جامعه مایه می‌گیرند، سپس افراد برای بهره گرفتن از آنها آماده می‌گردند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی دزداری

یادگیری فرآیندی شناختی است

به عقیده بروزر هر فردی برای دست یافتن به کمال و دراز استعدادهايش از سه مرحله به نام شیوه‌های بازشمایی یا تصویری می‌گذرد. این سه مرحله به ترتیب عبارت‌اند از: کاروری، پیکره‌ای و نمادی. در واقع بازشمایی یک رشته قوی و اصول یا تصمیماتی هستند که فرد به یاری آنها کیفیتهای نمایان محیط خود را حفظ می‌کند.

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی دزداری

یادگیری فرآیندی شناختی است

بازشمایی پیکره‌ای بر بنیاد صورتهای ذهنی قرار دارد و بیانگر نقشه ذهنی برای تجسم مسیر هرگونه رفتار و کرداری است که به حواس، به ویژه حس بینایی وابسته است و نه تنها معلومات را از راه تجربه حسی به دست می‌آورد، بلکه با نفوذ در سازمان ادراکی موجب و گرگون سازی معلومات نیز می‌شود. نقطه اوج بازشمایی پیکره‌ای برای کوه‌ک از 5 تا 7 سالگی است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی دزاري

یادگیری فرهنگی شناختی است

آخرین شیوه بازمانی مرحله **نمادی** است که با مفهومیهای گفتاری و نوشتاری سر و کار دارد. فرد هرچه به دوره نوجوانی نزدیکتر می شود زبان به عنوان یک واسطه فکری نقش مهمی را به عهده دارد.

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی دزاري

اهداف آموزشی از دیدگاه برنر

برنر تحصیلات آموزشی را وسیله بسیار مهم و موثری در راه گسترش فرهنگ و مهارت های هوشی و فکری اعلام می کند. به عقیده او آموزش و پرورش پیشرو، شاگردان را با توجه به زمینه های فرهنگی و هنری سرزمین آنان، به فراگرفتن مهارت های که با حواس و رشد مفهومیها و نمادها سروکار دارند تشویق می کند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی لزاری

اهداف آموزشی از دیدگاه برونر

بر سستی که در اینجا پیش می‌آید این است که چگونه می‌توان روح و نیروی یک فرهنگ را به قالب آنگوهای آموزشی منتقل ساخت؟

نخستین گام این است که قسمتهای کلی و اصلی آن را به صورت نظریه‌ها و ساختارهایی درآورد که کودکان و نوجوانان بتوانند به پیام و هدف آنها دست یابند و سپس به بخشهای تکمیلی و مهمتر آنها بپردازند.

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی لزاری

اهداف آموزشی از دیدگاه برونر

دومین هدف محم مدرسه و آموزشهای تحصیلی باید جلب توجه و اعتماد شاگردان به این امر باشد که مسائلی زندگی به نیروهای اندیشه و تعقل حل می‌شوند.

سومین هدف آموزشی باید پرورش خود رهبری باشد، یعنی شاگرد به گونه‌ای راهنمایی شود تا با نیرو و به دست خود در ردهای مختلف پیشرفت کند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل دوازدهم: نظریه مشغوم گرایی دزاري

هدفهاي آموزشي از دیدگاه برونر

چهارمین هدف مدارس بجزه گیری از اقتضای فکر و ذهن است. بدین معنا که معلمان باید در شاگردان انگیزه شایستگی، نظم فکری و منطق عقلی ایجاد کنند و آنان را از قشری گری و گرایش به اندیشه های سطحی و نسخیده برعکس درآورد.

فصل دوازدهم: نظریه مشغوم گرایی دزاري

هدفهاي آموزشي از دیدگاه برونر

پنجمین هدف آموزشی رشد صداقت عقلی و فکری است و عبارت از آن است که شاگردان را به ارزش دایمیست اصول و روشهای علمی آشنا سازند و آنان را در مسیری قرار دهند که برای ارزیابی اندیشه ها و راه عملیانشان از آنها بجزه جویند.

ششمین هدف باید این باشد که در شاگردان انگیزه و علاقه به زندگی و همکاریهای اجتماعی را به وجود آورد و ارزشهای محم فرهنگی و جامعه مربوط را به آنان بیاموزد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی دزداری

کاربر و نظریه مفهوم گرایی دزداری در آموزش

به اعتقاد برونر برای دستیابی به اندیشه‌های بخت‌ور جهانی که ما را فرا گرفته است باید در روش آموزشی و گرونی‌هایی پدید آید. بدین معنا که شاگردان در فعالیت‌های آموزشی شرکت فعال داشته باشند و معلمان نیز در فرایند یادگیری با شاگردان صمیمانه شرکت کنند و پاداش خود را از آموختن درس و کسب معلومات و چیرگی بر آن به دست آورند، نه به منظور دریافت پاداشهای مادی.

فصل دوازدهم: نظریه مفهوم گرایی دزداری

کاربر و نظریه مفهوم گرایی دزداری در آموزش

کار اصلی معلم این است که ساختار معلومات را آن چنان برای شاگردانش روشن سازد که بافت اصلی و مهم معلومات را از یک مشت اطلاعات کم اهمیت تشخیص دهند و به قواعد و اصول کلی ناظر بر ساختار معلومات دست یابند. برای اجرای این منظور معلومات باید به گونه‌ای اصلی رمزگذاری یا طبقه‌بندی و شرح اطلاعات در قالب بازخامیهای کارورزی، پیکره‌ای و نمادی، متناسب با استعداد شاگردان باشد تا بتوانند از حل مسائل و امور جاری زندگی بهره‌گیری کنند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل سیزدهم: یادگیری معنادر کلامی

یکی دیگر از نظریه‌های شناختی یادگیری معنادر کلامی یا یادگیری در بافتی است که به وسیله ملویر آزدیل در سال 1963 مطرح شده است. به عقیده او وقتی چیزی دارای معناست که تصویری را در محتوای ذهن با چیزی یا موردی آشنا مربوط سازد.

فصل سیزدهم: یادگیری معنادر کلامی

ساخت شناختی

ساخت شناختی مفاهیم یا اندیشه‌های کم و بیش ثابتی هستند که در وجدان آگاه یادگیرنده سازمان یافته اند و در نظریه آزدیل همانند نظریه برونر به صورت سلسله مراتب انجام می‌گیرد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فراگیری

منظور از فراگیری یا شمول این است که یک جزء یا واحد کوچکتر را در یک طبقه بزرگتر و کلی تر جای دهند. آردیل این جزء کوچک را فراگیر یا مفهوم می نامند.

همگونی فراگیری

فراگیری یا شمول به دو صورت انجام می شود. چنانچه مطالب جدید همانند ساخت شناختی موجود باشد، یعنی از آن گرفته شده باشد، آردیل این حالت را فراگیری برگرفته یا شمول اشتقاقی می نامند. اما اگر مطالب جدید آشوبی گسترده تازه ای باشد که با مطالب ساخت شناختی کامل همگون نباشد و شایسته دیگری از آن باشد، آردیل آن را فراگیر صمیمی می خوانند.

فصل سیزدهم: یاه گیری معنادر کلاهی

یادآوری و فراموشی

در نظام یاه گیری آذوبل توان یاه آوری به تن وابسته است که آبا ماهه جمد می، تودار با ساضن شناختی موجود ارتباط برقرار کند یا نه.

مختصر اینکه یاه گیری شامل فراگیری برگرفته و همبسته ساز است. در صوتی که فراموشی با فراگیری زدهنده و فرسایشی سروکار دارد.

فصل سیزدهم: یاه گیری معنادر کلاهی

آموزشی نمایشی از دیدگاه آذوبل

آذوبل به **نمایش نمایشی** اهمیت می دهد که معلومات را به گونه ای با معنا و سازمان یافته به شاگردان عرضه می کند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل سیزدهم: یادگیری معنا در کلاهی

پیش سازماندهنده ها

پیش سازماندهنده یک شیوه آموزشی است که ملودر آذوبل برای بهشرفیت یادگیری و تسهیل آموزش شاگردان پیشنهاد کرده.

آذوبل برای اجرای هر درس دو نوع سازماندهنده مختلف به کار می برد یکی زمانی است که مطلب کاملاً جدید باشد و نوع دیگر وقتی که موضوع تا حدودی آشنا باشد. آذوبل نوع نخست را سازماندهنده نمایشی و دومی را سازماندهنده مقایسه ای می نامد.

فصل سیزدهم: یادگیری معنا در کلاهی

اهمیت آماوگی

آذوبل معتقد است که کوه کی در هر دوره سنتی نسبت به جهان و یادگیری دارای دیدگاه خاص است. آنچه از نظر آموزشی اهمیت دارد این است که معلم نسبت به مساله آماوگی شاگرد توجه داشته باشد و ببیند چگونه می تواند به نحوی مطلوب مواد درسی را به او بیاموزد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل سیزدهم: یادگیری معناها در کلاهی

کاربر و آموزشی نظریه معناها در

به عقیده آردیل برای اینکه درس معلم موفقیت آمیز باشد نخستین کاری که باید انجام شود پی برودن به ساخت شناختی یادگیرندگان است.

معلمی که از میزان معلومات شاگردانش پی اطلاع است نمی تواند درس موثر و شمر بخشی ارائه دهد.

آردیل مهمترین عامل انگیزشی را سابق شناختی نامیده است که نتیجه کنجگویی، علاقه و ادراک یادگیرنده است.

بخش چهارم

نظریه های شناخت اجتماعی

زمینه نظریه های شناخت اجتماعی

▶ روان شناسان تا کنون نظریه های یادگیری را در سه دسته مشخص کرده اند که عبارت اند از نظریه های رفتارگرایی، شناختی و شناخت اجتماعی. در این بخش به بحث و بررسی درباره چگونگی نظریه های شناخت اجتماعی می پردازیم.

▶ نظریه های شناخت اجتماعی بر این نکته تاکید می ورزد که یادگیری نتیجه و محصول رفتار آدمی در محیطهای اجتماعی است. کارگردان هم نظریه های اجتماعی را، بندورا و دیگران هستند که هر کدام دیدگاههای خاصی را در مقام خود مطرح می کنند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

نظریه های شناخت اجتماعی

زمینه نظریه های شناخت اجتماعی

اصول مورد تاکید در نظریه های شناخت اجتماعی

- ▶ 1. توانمندسازها
- ▶ 2. رشد بعد از تولد
- ▶ 3. یادگیری از نظر فرهنگی امری نسبی است
- ▶ 4. اضطراب

نظریه های شناخت اجتماعی

زمینه نظریه های شناخت اجتماعی

اصول مورد تاکید در نظریه های شناخت اجتماعی

- ▶ 5. انجام انگیزه های مناسب
- ▶ 6. سازماترکی انگیزه ها و ارزشها
- ▶ 7. عزت نفس
- ▶ 8. محیط یا جو گروهی

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

با توجه به زمینه نظریه های شناخت اجتماعی، یادگیری در لحن دسته از نظریه ها بر اساس ارتباط فرد با ضابطه ها و آداب و رسوم اجتماعی صورت می پذیرد.

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

پیشروان نظریه یادگیری شناخت اجتماعی نیل میلر و دالگو ورتن از روان شناسان هستند که در سال 1941 کتابی به نام یادگیری اجتماعی و تقلید منتشر ساختند

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

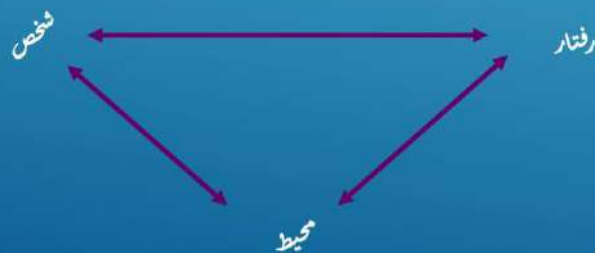
فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

این کتاب بر آبروت بندها تاثیر عمیقی گذاشت و او را داشت که با پژوهشهای جامعه‌تر به رفع نقص و تکامل نظریه یادگیری شناخت اجتماعی به‌روزه. بندها در اجرای این منظور اقدام به بررسی‌های عملی مختلف و تدوین کتابهایی کرد که به پیشرفت نظریه شناخت اجتماعی کمک‌های ارزشمندی نمود.

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

بهاره‌چوب ادراکی

نظریه شناخت اجتماعی برای یادگیری و عملکرد رفتار ادراکی چند فرضیه است. این فرضیه‌ها بیانگر تعامل یا دادوستد میان شخص، محیط و رفتار به شکل زیر می‌شوند که تعامل دوسویه، یادگیری کاروری یا حرکتی و نیابتی و یادگیری و عملکرد نام گرفته‌اند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

تعامل دوسویه

نظریه شناخت اجتماعی برای یادگیری و عملکرد رفتار دارای چند فرضیه است. این فرضیه ها بیانگر تعامل یا دوسویه بین شخص، محیط و رفتار به شکل زیر می شوند که تعامل دوسویه، یادگیری کاروری یا حرکتی و نیابتی و یادگیری و عملکرد نام گرفته اند.

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

یادگیری کاروری و جانشینی

در نظریه شناخت اجتماعی یادگیری بیشتر یک فعالیت آگاهی بانی است، بدن معنا که آگاهی درباره ساختار رفتار یا روده های محیطی بازشمانی نمادی در قالب کاروری از راه عمل و جانشینی، از طریق مشاهده افرادی که کاری را انجام می دهند حاصل می شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

یادگیری و عملکرد

سومین فرضیه در نظریه شناخت اجتماعی پی برون به تمایز میان یادگیری و عملکرد رفتارهای گذشته است. به اعتقاد روتنالد و نوسن، دو تن از روان شناسان شناخت اجتماعی، افراد آدمی از راه مشاهده نمونه ها معلوماتی را کسب می کنند که در همان زمان یادگیری به نمایش در نمی آید.

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

اهمیت تقلید در یادگیری

تقلید یا نسخه برداری از رفتار دیگران یکی از شیوه های آموزشی است که از دیرباز در تعلیم و تربیت دارای کاربرد بوده است. از آغاز قرن بیستم پژوهشهای فراوانی دربارۀ تقلید به عنوان یک پدیده علمی انجام گرفته و جنبه های مختلفی برای آن مشخص کرده اند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

جنبه غریزی تقلید

از آغاز پیدایش روان شناسی نظریه راجع بر این بوده است که افراد آدمی دارای غریزه طبیعی برای تقلید از رفتار دیگران می باشند. ویلیام جیمز تقلید را وسیله محتملی برای اجتماعی کردن کودکان می دانست، گریه و زنگها یا مرحله های دیگری آن را تعیین نکرد.

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

جنبه غریزی تقلید

مکدوگال اساس تقلید را بر نسخه بروادری آشکار غریزی افراد آدمی از دیگران قرار داد. بدین معنا که اعمال مشهور، غریزه یا سابقه را به وجود می آورند تا از اعمال دیگران تقلید یا نسخه بروادری کنند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

جنبه غریزی تقلید

رفتار گریزان به اندیشه غریزه تاشتمند و آن را از متن روان شناسی طرد کردند. به اعتقاد آنان به ویژه همان ولسون، اگر نقش غریزه در تبیین رفتار پذیرفته شود دیگر به دانش روان شناسی نیازی نیست، در صورتی که انسان موجودی یادگیرنده است و همه آموخته های او بر اثر محرک و پاسخ پدید می آید.

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

جنبه رشدی تقلید

ژان پیاژه معتقد بود که رشد آدمی بنا به طرز دوره انجام می گیرد که نوعی ساختار شناختی یا ظرفیتی است تا زمینه ساز اندیشه و عمل یک روز سازمانی به شمار آید. در واقع اندیشه و عمل جلوه های بارز طرز دوره هستند که بازنایب تجربه های پیشین و بیابگر کل معلومات فرد در هر موقعیت زمانی می باشند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

جنبه شرطی تقلید

رفتارگراییان تقلید را یک رابطه محرک - پاسخ می دانند، به این سان که هر پاسخی یک محرک برای پاسخ دیگر به شمار می آید.

SD R SR

SD محرک تخصیصی یا مورد تقلید، R پاسخ یا رفتار تقویت کننده و SR محرک یا عامل تقویت کننده است.

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

جنبه رفتاری نظری تقلید

میلر و دالرو در سال 1947 نظریه تقلید را با شرح و بسط کامل به عنوان نظریه رفتار همسان - وابسته مطرح کردند. این نظریه رفتارگرایی یا محرک - پاسخ را مرده می شمارد و نظریه کاهش سابق در سوی کلارک هال را مورد تأیید قرار می دهد.

نظر میلر و دالرو درباره تقلید به عنوان رفتار نظری پیشرفت محمی در برسیمای علمی به شمار می آید، اما این نظریه دارای مسائلی است که سوومندی تقلید را محدود و نارسا می سازد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

مشاهده فریندهای آنلاین

بندورا اصطلاح الگوبرداری را یکی رشته و گرگونیهای رفتاری، شناختی و عاطفی می داند که از راه مشاهده یکی یا چند الگو حاصل شود (بندورا 1978).
باید توجه داشت که الگوهای زده به صورت شخص ظاهر می شوند و الگوهای نمادی در قالب گفتار، نوشتار یا هرگونه شکل و تصویری تجلی می کنند.

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

مشاهده فریندهای آنلاین

الگوها، همچنین می توانند در نقش جانوران و آدمکهای خمیده شب بازی جلوه کنند. به عقیده بندورا الگوبرداری دارای سه کارکرد یا وظیفه است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل چهارم: نظریه شناخت اجتماعی

کارکردهای الگوریتمی

1. بازدهی و آزادی اختیار

2. تسهیل پاسخ

3. یادگیری مشاهده ای

ب - نگهداری یا حفظ

الف - توجه

و - انگیزش

ج - تبدیل مفاهیم به رفتار نمایان

فصل پنجم: اختلالات یادگیری

امروزه روان شناسان اختلالات یادگیری و ناتوانیهای یادگیری را در قالب رفتار کودکان اسلشنای مورد بحث و بررسی قرار می دهند. در واقع همه کودکان به نحوی با یکدیگر تفاوت دارند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل بانزوه هم: اختلالاتی یاه گیری

اما استثنای بیون در کار آموزش و پرورش به معنای آن است که در نیروی ادراک، سخن گوئی، نوشتن، گوش دادن، اندیشیدن، استدلال کردن، حساب کردن و حرکت و پویایی بعضی از شاگردان شفتگیتهما و نابسامانیهای دیده می شود که باید به رفع آنها پرداخت.

فصل بانزوه هم: اختلالاتی یاه گیری

7. عقب ماندگان ذهنی

اکثر عقب ماندگان تحصیلی به نحوی دارای مسائلی یاه گیری هستند و معلمان بیشتر با عقب ماندگان تحصیلی سروکار دارند تا با انواع دیگر آنان

بجارت

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل بانزوه هم: اختلاهای یاد گیری

1. عقب مانگان ذهنی

تشخیص میان آموزش پذیر و تربیت پذیر دارای اهمیت است. برنامه های درسی برای آموزش پذیرها بیشتر به مهارت های تحصیلی و علمی توجه دارد، در صورتی که برای تربیت پذیرها به خود یاری، مهارت های حرفه ای، مانند راندن اتوبوس و سوختن علامت رانندگی، باغبانی، نظافت و امور کارگری تاکید می ورزد.

فصل بانزوه هم: اختلاهای یاد گیری

1. عقب مانگان ذهنی

مردان 15-20 نفر از سازمان و کابل، 1982، صفحه 43				
شماره				
100,95,90,85,80,75,70,65,60,55,50,45,40,35,30,25,20,15,10,5				
عمیق	شماره	محتوا	ملازم	
عقب مانده	تربیت پذیر	آموزش ملازم		
شماره و عمیق				

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل بانزوه هم: اختلالاتهای یاه گیری

1. عقب ماندهگان ذهنی

عقب ماندهگان ذهنی علت‌های فراوانی دارد. برای بسیاری از شاگردان عقب ماندهگان ذهنی نشانگان خاصی که بیانگر عقب ماندهگان ذهنی آنها باشد در دست نیست. بعضیها به خانواده‌های عقب ماندهگان ذهنی تعلق دارند یا در محیط‌هایی رشد کرده اند که از هرگونه انگیزش لازم برای موفقیت‌های تحصیلی محروم بوده اند.

فصل بانزوه هم: اختلالاتهای یاه گیری

1. عقب ماندهگان ذهنی

به این دسته از محرومیت‌ها علت فرهنگی خانواده‌گی گفته می شود. برخی از انواع عقب ماندهگان ذهنی به آسانی شناخته می شوند. برخی از علت‌های عقب ماندهگان عبارتند از ناهنجاری‌های کروموزومی ارثی، سرشک، سفلیس، تبخال در اطراف صورت و دهان، مسائلی پیش از تولد مانند سندرم یا نشانگان داون، بعضی از بیماری‌هایی که از مادر به کودک انتقال می یابد، میخواری و افراطی مادر، درمان بر روی که موجب قطع اکسیژن به مغز می شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل بانزوه هم: اختلالاتی یاه گیری

1. عقب ماندهگان ذهنی

پنجاهممه عواملی هستند که موجب عقب ماندهگان ذهنی می شوند. در حالی که بیشتر کودکان عقب ماندهگان ذهنی از هنگام تولد و چهار این وضع بوده اند، در بعضی دیگر به سبب بیماریهایی، مانند تورم و التهاب مغزی و مننژیت یا به علت حوادث و رویدادهای مختلف، عقب ماندهگان پیدا کرده اند. یکی از علتهای عقب ماندهگان ملائیم در میان کودکان و نوجوانان در محله های فقیر نشین مسمومیت به وسیله مواد سرب راست.

فصل بانزوه هم: اختلالاتی یاه گیری

ویژگیهای شاگردان عقب مانده

مصطلح عقب ماندهگان ذهنی برای نقصهای یاه گیری و رفتارهای ویژه و نامعمول به کار می رود. شاگردانی که عقب ماندهگان ملائیم دارند ممکن است به ظاهر افرادی طبیعی به نظر آیند، در خارج از مدرسه رفتار قابل قبولی، شغل، خانواده و زندگی آرام و بی دردسری داشته باشند. این افراد با آنهایی که عقب ماندهگان شدید یا عمیق دارند اصلاً قابل مقایسه نیستند، زیرا دسته دیگر در مسائل ساده شخصی خود سخت در مانده و گرفتارند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتی‌های یادگیری

ناتوانی‌های یادگیری

ناتوانی‌های یادگیری امروزه به آن گونه اختلالاتی گفته می‌شود که در فرآیندهای اساسی روانی، همچون ادراک کردن، اندیشیدن، توجه داشتن، کاربرد زبان گفتاری و نوشتاری، گوش دادن، نوشتن، هم‌جای کردن و مانند اینها به روشنی مشهود باشد.

فصل پانزدهم: اختلالاتی‌های یادگیری

2. اختلالاتی‌های عاطفی

همه شاگردان تا حدودی در کار درس مدرسه دارای مسائل و مشکلات عاطفی هستند، اما در یک درصد آنان این مسائل به قدری حاد و شدید است که نمی‌توانند از کلاسهای عمومی بگذرند.

به اعتقاد کافمن مساله‌ای که در شناخت اختلال عاطفی به چشم می‌خورد این است که این مفهوم رفتارهای گسترده‌ای را از جنب و جوش و پرشاشگری تا کناره‌جویی و ناتوانی در دوست‌یابی را شامل می‌شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالات یادگیری

2. اختلالات عاطفی

ویژگیهای اختلالات عاطفی

1. اختلال رفتاری
2. رفتار پرخاشگرانه
3. رفتار ناآنجته و کناره جویانه
4. پرخندب و جوشی

فصل پانزدهم: اختلالات یادگیری

اختلالات ارتباطی

یکی از مهمترین حلقه عقب مانده‌گی شاگردان اختلالات ارتباطی است که با زبان و سخن گویی سروکار دارد. بنا به تحقیق روان شناسان از هر 40 نفر شاگرد یکی نفر دارای اختلالات یادگیری گفتاری است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتی یادگیری

اختلالاتی گفتاری

اختلالاتی گویایی انواع مختلف دارد. معمولترین آنها اختلالاتی تلفظی یا دستگاه وادی است، مانند حذف حروف، تحریف، جانشین سازی صوتها، چنانکه بعضیها (ی) را به جای (ر) به کار می برند و **ر** **ف** **م** تلفظ می کنند.

فصل پانزدهم: اختلالاتی یادگیری

نقش معلم در اختلالاتی گویایی

درمانگران گویایی می توانند همه گونه اختلالاتی تکلمی را باز شناسند و درمان کنند. نقش معلم کلاس کمتر از معلمانی است که با اختلالاتی روانی سروکار دارند. اما وظیفه مهم او حمایت کردن شاگردان دارای نقص گویایی است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالات زبانی یادگیری

اختلالات زبانی

اختلالات زبانی فرو نمی‌تواند مفهیم یا اندیشه‌هایی را به زبان بومی یا مادری خود درک کند. این اختلال شامل زبان دوم نمی‌شود. «شواهدی زبانی، نحوه ادراک یا زبانی از نقص و مشکلاتی شنوایی، بینایی و صوتی حاصل می‌شوند.

فصل پانزدهم: اختلالات زبانی یادگیری

اختلالات زبانی

آسیب‌های بینایی یکی از مسائلی که در موفقیت تحصیلی شاگردان مدرسه تأثیر می‌گذارد. بسیاری از نیروی بینایی است. امروزه بیشتر مسائل بینایی شاگردان قابل اصلاح است. بسیاری از کودکان به عینک یا عدسی‌های خاصی نیاز دارند که می‌توان آماده ساخت.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتی یاه گیری

اختلالاتی یهتی

اگر معلم تشخیص دهد که در کلاس او شاگردانی با ناتوانیهای بینایی هستند، لازم است در آموزش آنان به موارد زیر توجه کند:

- آنان را در جای روشن و نزدیک به تخته بنشانند

فصل پانزدهم: اختلالاتی یاه گیری

اختلالاتی یهتی

- نسبت به نابینایان با مهربانی و محبت و تفاهم رفتار کند

- هرگز در برخورد با آنان به درستی و صدای بلند صحبت نکند

- آرایش کلاس را برای رفاه و تحرک آنان تغییر دهد

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتی یاه گیری

اختلالاتی یهتی

- از شاگردان سالم و موفق بخواد به این گونه شاگردان کمکهای درسی برهند.

- فعالیتهای آموزشی و تکلیفها را به طور شفاهی و گویا بیان کند.

فصل پانزدهم: اختلالاتی یاه گیری

آسیبهای شنوایی

شاگردی که گرفتار نقص شنوایی است، هم از نظر تحصیلی و هم از لحاظ ارتباط اجتماعی با همرومیتهایی سروکار پیدا می کند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتی یاه گیری

تسبیهای شنوایی

نقص شنوایی که در حدود 5 درصد کل جمعیت مدرسه رو را تشکیل میدهد، تنها با ناشنوایی ارتباط ندارد، بلکه مسائلی با بعدهای مختلف، مانند فراوانی، شدت و سن آغاز ابتلا به آن را همراه دارد

فصل پانزدهم: اختلالاتی یاه گیری

معلمان برای کمک به ناشنوایان شایسته است مراتب زیر را در تدوین خود مورد توجه قرار دهند.

- ناشنوایان را در جملو کلاس نشانند.
- رو در رو چشم در چشم با آنان صحبت کنند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتهای یادگیری

محلان برای کمک به ناشنوایان شایسته دست مراقب نیز را در تدوین خود مورد توجه قرار دهند.

- هرگز پشت به کلاس سخن نگویند.
- دهان و لبها را هنگام سخن گفتن به طور مبالغه آمیز حرکت ندهند.
- پیاموتز چگونه باید به ناشنوایان یاری دهند.

فصل پانزدهم: اختلالاتهای یادگیری

فلج مغزی

ولتی به محل خاصی از مغز آسیب برسد فلج مغزی پدید می آید که به اختلال حرکتی می انجامد. آسیب مغزی را عوامل گوناگونی پدید می آورند، مانند زرسیدن اکسیژن به مغز، مسمومیت، خونریزی یا ضربه مغزی.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتی یاه گیری

فلج مغزی

باید توجه داشت که فلج مغزی، همان گونه که بیان شد صدمه رسیدن به ناحیه حرکتی مغز است و با مناطق دیگر مغز ارتباط ندارد به این جهت کسانی که به فلج مغزی گرفتار می شوند کم هوش یا عقب مانده نیستند.

فصل پانزدهم: اختلالاتی یاه گیری

اختلالاتی صرعی

اختلالاتی صرعی به نوعی بیماری عصبی گفته می شود که با تشنج همراه است. صرع درجات مختلف دارد. در صرع کوچک بیمار دچار سرگیجه یا رفتارهای ناکامانه می شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: دشتلاهای یادگیری

دشتلاهای صرع

در صرع جا کسول عمل تشنج آگاهانه و در ناحیه محدودی انجام می گیرد اما در صرع بزرگ تشنجهای ناآگاهانه، بسیار شدید و همه جا گیر است و به روان پریشی تدریجی منجر می شود.

فصل پانزدهم: دشتلاهای یادگیری

هیوارده و ارفلنسکی برای کمک به این گونه کوک کان موارد زیر را پیشنهاد می کند:

1. کوک را راحت روی زمین بخوابانید، یقه اش را کاملاً باز کنید و بگذارید جریان طبیعی صرع طی شود. کوشش نکنید با تلاشهای بیهوده او را به حال طبیعی بازگردانید.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتهای یادگیری

همواره در روشی برای کمن به بتن گونه کودکان مورد نر را پیشنهاد می کنند:

2. وسایل تیز برنده یا داغ و زبان آذر را از جلو دست و پای او دور کنید. جلوس کات او را نگیرید.

3. سر کوه ک را به یک طرف کج کنید تا آب دهانش خارج شود. یک بالش نرم نر سر او قرار دهید.

فصل پانزدهم: اختلالاتهای یادگیری

همواره در روشی برای کمن به بتن گونه کودکان مورد نر را پیشنهاد می کنند:

4. بازو چپیزی را در دهان کوه ک وارد نکنید. فقط موقعی که دهان او باز دست یک و ستمال یا پارچه تمیز را لوله کنید و در میان ونداشای او قرار دهید. مواظب باشید انگشتان لوی ونداشای او گیر نکنند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالات یابوستی

مورد درونستی برای کهن به تن کوه کوهان سواره نر را پیشنهاد می کند.

5. اگر صرع در ساعت درین رخ وهد تا می توانید بچه ها را آرام نگه دارید و به آنان بگویند که چیزی مهمی نیست و برای بعضیها، چه کوچک و چه بزرگ، چنین اتفاق می افتد و تن یک امر طبیعی است و نباید واکنشهای شدید نشان داد.

فصل پانزدهم: اختلالات یابوستی

5. نابرخورداریهای فرهنگی و اقتصادی

یکی دیگر از عقب ماندگیهای تحصیلی نابرخورداریهای فرهنگی و اقتصادی است. این اصطلاح برای کودکانی به کار برده می شود که عقب ماندگی آنها معلول زمینه های ناموزون و نامهارنگ با شرایط پیشرفت های زمان است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتی یاه گيري

5. نابرخوردهای فرهنگي و اقتصادي

دین و سته از کوه کان معمولاً در محله های کثیف، زاغه ها و در روستاهای دور افتاده زندگی می کنند و تازه به شهر مهاجرت کرده اند و با الزامات زندگی شهری آشنا نیستند و فقر اقتصادي و فرهنگي دو عامل بسیار مهم و بازه اندر بر دی آنان است و نمی توانند خود را با شرایط جدید تطبیق دهند.

فصل پانزدهم: اختلالاتی یاه گيري

زمینه های نابرخوردهای کوه کان

مخرومیت غالباً پیش از تولد کودک و حتی گاهی قبل از حاملگی به سبب بیماری مادر و زمانی در نتیجه زایمان غیر طبیعی و یا بر اثر ناراحتیها و هیجانهای شدید هنگام حاملگی پدید می آید.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتی یاه گيري

زمينه های نايخورداری کوءکان

در نتیجه پژوهشهای پاسنامايک و لیلی بن فلد معلوم گريده است که تاثير نارا احتیجا و توليد مثلی ناشی از عقب ماندگی موجب فلج مغزی، صرع، ناتوانیهای گويشی و اختلالاتی رفتاری می شوند. میان خطرات حاملگی و مشکلی زایمان، از جمله زودرسی و وضع بد اقتصادي ارتباط بی چون و چرایی وجود دارد.

فصل پانزدهم: اختلالاتی یاه گيري

عادي سازی

اصطلاح عادي سازی عبارت از به کار بستن یکی رشته روشها، کوششها و حذف محدودیتهایی است که به این وسیله، کوءکان معلول را در کلاسهای کوءکان سالم و بهنجار قرار می دهند و آنان را با جریان واقعی زندگی معمول در حد توانشان آشنایی سازند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اشتباه‌های یادگیری

عادی سازی

برای اجرای این منظور نخستین گام طرح برنامه تربیتی انفرادی است. گام دیگر طبقه‌بندی شاگردان بنا به استعداد و نیازشان است. مانند اینکه صحبها را به دانش‌آموزان کند آموز و بعد از ظهرها را به شاگردان تدریس اختصاص می‌دهند.

فصل پانزدهم: اشتباه‌های یادگیری

دوگام اجتماعی شاگردان معلول

دارد کردن شاگردان معلول در کلاسهای عادی فقط یک بخش از داخل کردن آنان در محیط طبیعی است. این دسته از شاگردان همان گونه که از نظر آموزشی در کلاسهای عادی دوگام می‌شوند باید از نظر اجتماعی نیز دوگام گردند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالات یادگیری

روخام اجتماعی شاگردان معلول

در واقع معلم نقش مهمی را در موفقیت‌های معلولان و دارو کردن آنان در فعالیت‌های اجتماعی به عهده دارد.

فصل پانزدهم: اختلالات یادگیری

نکته‌های مهم برای معلمان کودکان استثنایی

وقتی از آموزش کودکان استثنایی سخن به میان می‌آید باید به مواردی مانند طبیعی سازی، نگرش، سنجش و آموزش توجه داشت.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتهای یادگیری

نکته های مهم برای معلمان کودکان استثنایی

وقتی از آموزش کودکان استثنایی سخن به میان می آید باید به مواردی مانند طبیعی سازی، نگرش، سنجش و آموزش توجه داشت.

فصل پانزدهم: اختلالاتهای یادگیری

نکته های مهم برای معلمان کودکان استثنایی

طبیعی سازی: بیشتر کودکان استثنایی شادی می کنند، می خندند یا اظهار ناراضی می کنند و مانند شاگردان بختیار به محرکها و انگیزه ها پاسخ می دهند، اما علاقه مندند که در بعضی زمینه های آموزشی تغییراتی به وجود آید تا به پیشرفت آنان یاری دهد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتهای یادگیری

نکته های مهم برای معلمان کوهکان استثنایی

نباید تصور کرد که کوهکان استثنایی عقب مانده در همه زمینه ها عقب مانده هستند. این دسته از کوهکان فقط در یک یا چند زمینه بسیار محدود نارسایی دارند که باید به رفع و سازگار ساختن آنها پرداخت.

فصل پانزدهم: اختلالاتهای یادگیری

نگرش

جامعه، از جمله مدیران، معلمان و افراد عادی نسبت به شاگردان معلول به طور اعم، یا کوهکان استثنایی به طور اخص، نگرش مثبتی ندارند. همه اختلالات، حتی سرآمدی و برخورداری از استعداد را با دیدی منفی می نگرند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتی‌های یادگیری

مک‌رض

وظیفه اصلی معلمان و کارشناسان باید متوجه این امر باشد که آنچه اهمیت دارد انسانیت است. چه مسا معلولانی هستند که اثر وجودی آنها برای جامعه بسیار ثمربخشتر و مؤثرتر از بسیاری افراد سالم است.

فصل پانزدهم: اختلالاتی‌های یادگیری

سنجش

آموزش و پرورش شاگردان خاص یا استثنایی مستلزم توجه به توانمندیها و ناتوانیهای آنان است. بدین معنا که معلم دانا و کارورده می‌داند که در چه کاری سرمایه گذاری می‌کند و در آموزش خود چه راه چاره و درمانی را به کار می‌برد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل پانزدهم: اختلالاتیهای یادگیری

آموزش

کودکان استثنایی ممکن است مسائل و مشکلاتی در کار یادگیری داشته باشند، اما این امر به معنای آن نیست که چیزی یاد نمی گیرند.

فصل پانزدهم: اختلالاتیهای یادگیری

آموزش

نتیجه تدریس مؤثر - سازماندهی، تنظیم وقت، حفظ نظم، عرضه مطلب و مانند آنها - همراه با احترام به شخصیت یادگیرنده و قدرتمندی برای همسازی و هموایی با او، موفقیت آموزشی را تضمین می کند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل شانزدهم: انتقال یاه گیری

دگر آموخته‌ها یا معلومات گذشته سبب شوند که معلومات یا فنون جدیدی را بهتر، سریعتر و آسانتر بیاموزیم همچنین فرایندی را انتقال یاه گیری می‌نامند

فصل شانزدهم: انتقال یاه گیری

همچون روبر معتقد است که دو نوع نظریه انتقال وجود دارد. یکی روبراه‌های بیرون از ذهن فرد که با نظریه‌های یاه گیری ارتباط پیدا می‌کنند و دیگری آبخایی که در درون یاه گیرنده رخ می‌دهند و نظریه‌های شناختی را تشکیل می‌دهند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل شانزدهم: انتقال یادگیری

اگر موضوعی هم‌پوشتن موضوع دیگر را آسان سازد یا زمان آن را کاهش دهد این فرایند را انتقال مثبت و اگر برعکس، آن را دشوار سازد، یا به تأخیر اندازد آن را انتقال منفی می‌نامند.

فصل شانزدهم: انتقال یادگیری

انتقال مثبت

همانندی یا مشابهت در انتقال یادگیری نقش مهمی به عهده دارد. آنگونه یکی از روان‌شناسان به مطالعه در زمینه محرکها و پاسخها پرداخته و آنها را بنابه مشابهت یا تضاد در انتقال یادگیری بسیار کارساز دانسته است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل شانزدهم: انتقال یادگیری

انتقال مثبت

بنابراین در همانندی میان محرکها ممکن است موارد زیر مطرح شوند:

1. زمینه‌های معلوماتی
2. همانندی فعالیتها و مهارتها
3. اشتراک روشها

فصل شانزدهم: انتقال یادگیری

نظریه تعمیم

آویسنگ و ترادوز با طرهای مختلف آموزشی ثابت کرده‌اند که آشنا ساختن شاگردان با اصل و قاعده و کوشش در راه تعمیم آنها از موارد مهم و مؤثر در انتقال یادگیری به شمار می‌آید. در شاگردان با پدیده تعمیم، درس را بهتر و سریعتر می‌آموزند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل شانزدهم: انتقال یادگیری

آموزش برای آموزش

تجربه نشان داده است که هرچه بیشتر با مسائل رشته خاصی آشنایی و سروکار داشته باشیم، بهتر می‌توانیم مسائل مشابه آن را حل کنیم.

فصل شانزدهم: انتقال یادگیری

پیش سازماندهنده‌ها

فرایند پیش سازماندهنده شیوه خاصی است که معلومات قبلی پیوند می‌دهند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل شانزدهم: انتقال یاد گیری

پیش سازماندهنده ها

در موارد بسیاری انتقال بستگی به بینشی دارد که یاد گیرنده در قاعده و اصول یاد گیری پیدا کرده است.

فصل شانزدهم: انتقال یاد گیری

انتقال منفی

انتقال منفی زمانی انجام می شود که آموزشته های گذشته، نه تنها به آموزشتن مطلب جدید مکی نمی کنند، بلکه ممکن است از پیشرفت و فرا گرفتن آن نیز جلوگیری کنند یا سبب اختلال یاد گیری شوند. این امر زمانی پدید می آید که:

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل شانزدهم: انتقال یاه گیری

انتقال منفی

الف) محرکها همانند و پاسخها متفاوت باشند
ب) محرکها ناهمانند و پاسخها همانند هستند، مانند روبه رو شدن یک لیرانی با مشکل رانندگی در انگلستان،

فصل شانزدهم: انتقال یاه گیری

انتقال منفی

نبره در ایران و تو میبایا از طرف راست خیابان حرکت می کنند و عابر وقتی بخواد وارد خیابان شود به سمت چپ خیابان توجه می کند، اما در انگلستان درست عکس آن اتفاق می افتد و موجب اختلال می شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل شانزدهم: انتقال یادگیری

بازدهای فرا گروه و داگرو

یکی دیگر از علل انتقال منفی بازدهی فرا گروه و داگرو است و آن زمانی رخ می‌دهد که دو موضوع همانند در فاصله‌های زمانی بسیار نزدیک به هم آموزشته شوند.

فصل شانزدهم: انتقال یادگیری

بازدهای فرا گروه و داگرو

یکی دیگر از علل انتقال منفی بازدهی فرا گروه و داگرو است و آن زمانی رخ می‌دهد که دو موضوع همانند در فاصله‌های زمانی بسیار نزدیک به هم آموزشته شوند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل شانزدهم: انتقال یاه گیری

مزاحمت عادت

وقتی از یاه گیرنده بخواهند در موقعیتی یکسان یا خیلی شبیه به آن چیزی که عادت قدیم او را تشکیل می‌داده دست پاسخ تازه‌ای بدهد ممکن دست از عهده آن برنیاورد. روان‌شناسان این پدیده را مزاحمت عادت نامیده‌اند.

فصل شانزدهم: انتقال یاه گیری

تعمیم نا درست

وقتی از یاه گیرنده بخواهند در موقعیتی یکسان یا خیلی شبیه به آن چیزی که عادت قدیم او را تشکیل می‌داده دست پاسخ تازه‌ای بدهد ممکن دست از عهده آن برنیاورد. روان‌شناسان این پدیده را مزاحمت عادت نامیده‌اند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل شانزدهم: انتقال یاد گیری

نقش معلم در انتقال یاد گیری

1. مطالب درسی را هرچه بیشتر مورد بحث و بررسی قرار دهند
2. جنبه های کاربردی موارد انتقال را به گونه ای سنجیده مطرح کنند

فصل شانزدهم: انتقال یاد گیری

نقش معلم در انتقال یاد گیری

3. از ادراک مفاهیم نادرست و همچنین انتقال منفی جلوگیری کنند
برای جلوگیری از انتقال منفی باید به دستورهای زیر توجه داشته باشند :
- الف) در مورد تعمیم نادرست اشتباههای مهم میان دو موضوع همانند را به روشنی مشخص کنند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل شانزدهم: انتقال یادگیری

نقش معلم در انتقال یادگیری

ب) درباره مزاحمت عادت توجه شاگرد را به ترک عادت نامطلوبی که اشتباه و لغزش پدید می‌آورد جلب کنند.

ج) در خصوص بازه‌های واگرد و فراگرد دو موضوع مشابه یا همانند را در فاصله‌های زمانی دور از هم آموزش دهند.

فصل شانزدهم: انتقال یادگیری

نقش معلم در انتقال یادگیری

4. درس زمینه انتقال و درس جدید و وابسته به آن را با تمرینهای فراوان اجرا کنند. تمرین کلنی موجب درزنگی و سرعت عمل می‌شود. به این جهت معلم نباید از تعیین تمرینهای مختلف دوری جوید و پیوسته در نظر داشته باشد که تمرین نه تنها در آموختن درس، بلکه در انتقال یادگیری نقش آفرین است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل شانزدهم: انتقال یادگیری

نقش معلم در انتقال یادگیری

5. درس را در قالب الگوهای آموزشی عرضه کنند.
6. کوشش کنند شاگردان را از محیط آموزشی نظری به کارگاهها، کارخانه ها، آزمایشگاهها و کارگاههای علمی و صنعتی و بازروری راهنمایی کنند.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

نظریه های پردازش آگاهی بیان کننده توجه و ارتباط آوی با رویدادهای محیطی هستند و مشخص می کنند که آموخته ها و دانسته های ما به یاری چه دستگاهها و رمزهایی با معلومات موجود در حافظه رابطه برقرار می کنند و هنگام نیاز چگونه به یاد آورده یا باز یافت می شوند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

نخستین پژوهشهای پردازش آگاهی در آزمایشگاههای تجربی آغاز شد و پدیدههایی مانند حرکات چشم، بازشناسی و زمان یادآوری، توجه به محرکها و تداخل در ادراک و حافظه را مورد بررسی قرار داد.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

توجه به معنای تمرکز حواس در موضوع با مطلبی است. در امور آموزشی اصطلاحهای کم توجه، بی توجه یا سر به هوا بیانگر این واقعیت اند که شاگرد به اندازه کافی به مواد درسی اهمیت نمیدهد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

توجه ارادی و غیر ارادی

هنگامی که بر حسب ضرورت به چیزی توجه می‌کنیم آن را توجه ارادی می‌نامند، بدین معنا که شاگرد برای توجه کردن تلاش و کوشش فراوانی می‌کند، اما وقتی به سبب علاقه مستقیم خود به چیزی توجه می‌کنیم و هیچ گونه ضرورت و اجباری هم در کار نباشد توجه ما غیر ارادی است.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

توجه ارادی و غیر ارادی

لیونورودیل معتقد است که توجه بیش از همه به دو چیز بستگی دارد:

1. ماهیت محرکها یا عوامل مورد توجه،
2. انگیزه شخصی برای توجه کردن.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

1. ماهیت محرکها

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

2. انگیزه شخصی برای توجه

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

ادراک

ادراک یا آگاهی بازشناسی بی‌برون به واقعیت یا کمیت و کیفیت محرکها و درون داده‌های محیطی است که، به حواس می‌رسند. برای اینکه درون داده‌ی ادراک شود، نخست باید به حافظه حسی یا دستگاه ضبط حسی مربوط راه یابد، سپس با معلومات موجود در حافظه درازمدت پیوند یابد.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

ادراک

ادراک در واقع بنیاد اصلی یادگیری و پیشرفت‌های درسی به شمار می‌آید که، به شرایط مختلفی به قرار زیر وابسته است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

1. معنای بوهن محرکها

اوراک با واقعیتها سرو کار دارد. یعنی تا چیزی دارای معنا و مفهوم مشخص نباشد اوراک نمی شود. وقتی شکل جانوری را به پلنگ و صدای پرنده ای را به کبوتر نسبت می دهیم، در واقع به این محرکهای دیداری و شنیداری معنا و مفهوم می بخشیم. در معنا یکی از مهمترین عوامل اوراک در رمزگردانی است.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

2. روشن بوهن منظور

برای آنکه اوراک و پاسخ درست و سریع صورت گیرد، پرسش نیز باید کاملاً دقیق و دور از هرگونه نارسایی و ابهام باشد. چنانکه اگر از کسی پرسیم که در شکل 1-7-1 چه می بیند، پرسش شونده ممکن است بگوید تصویر سرو صورت یک زن غیر مسلمان که البته پاسخ درستی است.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

2. روشن بودن منظور

شکل 1-17 نقل از کتاب کاربرد روان‌شناسی در ترمینس، تالیف لیونور دروین، ص 26

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

3. تاثیر انتظار

به تجربه دریافته‌ایم هر آنچه انتظارش را می‌کشیم زودتر دوراکی می‌شود. هر واقع
انتظار دریافت یا مقابله با چیزی یا کسی آموختنی بیشتری فراهم می‌آورد تا عدم
انتظار.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

4. اثر زمینه

در روان‌شناسی گشتالت، زمینه عامل بسیار مهمی است که در تجسم و ادراک متن یا پیکره نقش آفرین و کارساز است. هر پیکره‌ای که دارای زمینه روشنی باشد موجب ادراک سریع متن می‌شود.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

5. ادراک کامل

دلتی برای نخستین بار به چیزی نظر می‌کنیم آن را به صورت یک کل یا واحد مشخص ادراک می‌کنیم، چنانکه ستارگانی را که بسیار از هم فاصله دارند به شکل گروهبند یا عقده‌ترا می‌بینیم.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفتم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

5. ادراک کامل

با توجه به موارد بالا آنچه از لحاظ آموزشی درباره ادراک اهمیت دارد این است که، همچنین واقعیاتی را از نظر دور نداریم. اگر بنوادیم شاگردان مواد مهم آموزشی را درک کنند و یاد بگیرند باید نکته‌های زیر را به خاطر بسپاریم:

فصل هفتم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

5. ادراک کامل

- الف) ادراک به توجه بستگی دارد
- ب) ادراک تابع تجربه و معلومات است
- ج) آنچه انتظارش می‌رود سریعتر ادراک می‌شود
- د) کلیات قبل از جزئیات ادراک می‌شوند

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

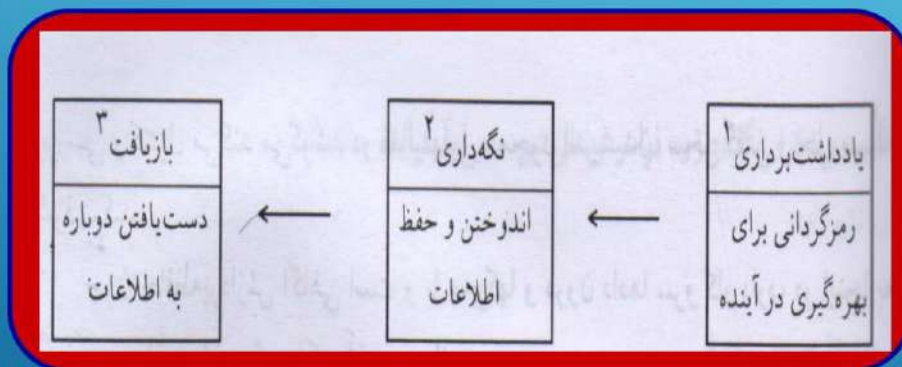
فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

حافظه

تجربا وسیله‌ای که انسان را به رشد و شکوفایی روانی می‌رساند به‌سوختن و واقعیت‌های زندگی دست که با حافظه و یادآوری ارتباطی ناگسسته دارد و همان‌طور که در نمودار دیده می‌شود، حول سه محور دور می‌زند.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

حافظه

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

حافظه حسی

درون راه‌های محیطی یا محرکها به وسیله حواس بینایی، شنوایی، بویایی، چشایی و بساوی در یافت می‌شوند. در واقع هر یک از این حواس و دستگاه ضبط و حافظه خاص خود را دارد که اطلاعات یا آگاهیهای محیطی را به همان شکلی که دریافت می‌شوند در خود نگه می‌دارد.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

حافظه حسی

هرگونه اطلاعاتی که از طریق دستگاه بینایی دریافت شود در ذهن ما یکی تصویر دیداری یا بصری پدید می‌آورد و آنچه به وسیله دستگاه شنوایی دریافت شود یکی تصویر شنیداری یا سمعی ایجاد می‌کند و بر همین قیاس پژوهشگران این دریافت‌های حسی را تصویرهای ذهنی نامیده‌اند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

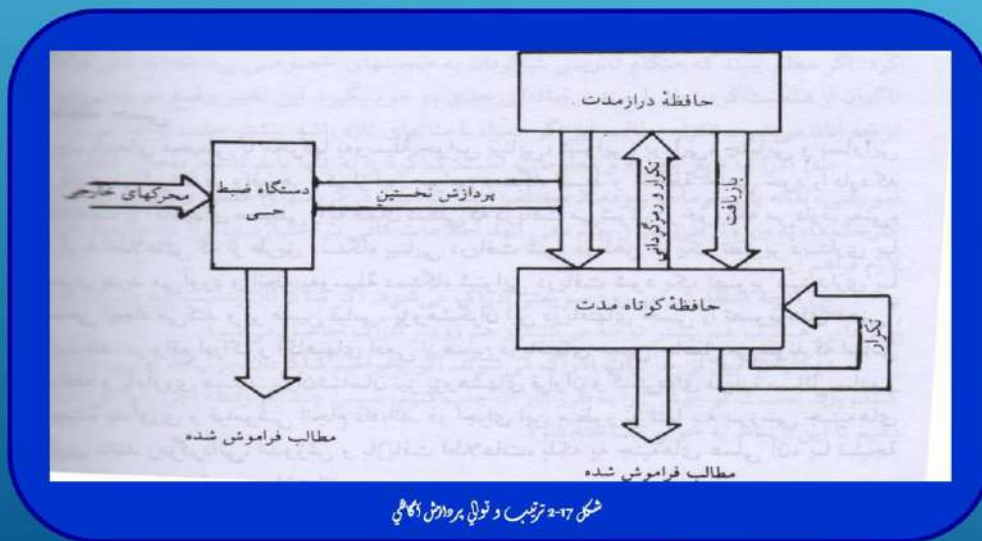
رهیافت پردازش آگاهی

دستی محرکی به کار می‌افتد تا پاسخی به دست آورد یک رشته فرایندهای روانی به منظور حفظ مطالب در ذهن رخ می‌دهند و اساس اندیشه و شناخت فرد را پدید آورند.

شکل 2-17 نمودار رهیافت و طرز کار پردازش آگاهی را نشان می‌دهد.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

رهیافت پردازش آگاهی

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفتم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

حافظه کوتاه مدت

حافظه کوتاه مدت یا حافظه فعال نخستین و سگام از دو سگام عمده برای اندوختن آگاهیها و اطلاعات است که به اعتقاد میلر فقط $2 + 7$ واحد از اطلاعات را می تواند حفظ کند.

فصل هفتم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

تقطیع

یکی دیگر از شیوه های ضبط اطلاعات در حافظه کوتاه مدت تقطیع یا گروه بندی یک واحد بزرگ در واحدهای کوچکتر است. ما نمی توانیم حروف گ، ف، ت، ه، ر، ن، ی، ک، ک، و، ه، ر، ن، ی و ک، را به خاطر بسپاریم چون تعدادشان بیش از 7 است و حافظه کوتاه مدت نمی تواند آنها را نگه دارد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

حافظه دراز مدت

اطلاعاتی که از حافظه کوتاه مدت وارد حافظه بلندمدت می شوند از راه تکرار و توجه استحکام می یابند و مرتها در ذهن باقی می مانند. حافظه حسی، حافظه کوتاه مدت و بلندمدت غالباً با هم ترکیب می شوند و بر روی هم و ستگاه پردازش آگاهی را از نظر یادآوری فراهم می آورند.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

رمزگردانی

رمزگردانی فرایندی است که آگاهیها یا اطلاعات جدید در بافتی را پردازش می کند و به صورت قابل انتقال در حافظه درازمدت اندوخته می سازد. عوامل مهمی که در رمزگردانی مؤثرند عبارت اند از سازماندهی، شرح و بسط و بهره جستن از طرصوره.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

سازماندهی

بنا به نظریه یادگیری گشتالت مطالبی که در درای سازمان منظم و سنجیده اند آسانتر آموخته و به یاد آورده می شوند. اما به عقیده میلر یادگیری زمانی پیشرفت می کند که اجزای تشکیل دهنده آن به صورت بخشهای سازمان یافته طبقه بندی شوند.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

سازماندهی

راه دیگر برای سازماندهی اطلاعات کاربرد نظام یاد سپاری است که به یاد گیرنده در حفظ مطالب و به یاد آوردن آنها یاری می دهد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

سازماندهی

این روش به دو صورت انجام می‌گیرد. یکی برداشتن حرف اول واژه‌هایی که باید حفظ شوند تا یک لفظ یا واژه و اصطلاح معنادار را به وجود آورند، مانند NATO در انگلیسی که از حرف اول عنوان سازمان پیمان آتلانتیک شمالی به دست می‌آید :

NATO = North Atlantic Treaty Organization

روش دیگر تقویت حافظه بجز گرفتن از شعر است

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

شرح و بسط

تفسیر یا شرح و بسط یکی دیگر از عوامل مؤثر در رمزگردانی است که میان پیوسته‌ها و معلومات دیگر پیوند برقرار می‌کند و به حفظ و یادآوری آنها یاری می‌دهد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

مجموعه

مجموعه‌ها ساختارهایی هستند که اطلاعات فرادانی را در یک نظام معنا دار سازمان می‌دهند و به طور کلی رفتارها و دیدهای ثابتی هستند که آگوی معیاری یا زمینه‌ای از مراحل مربوط به مفهوم، مهارت و روبراه خاصی را تعیین می‌کنند.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

بازناشت

دستیابی دوباره به اطلاعاتی که در حافظه درازمدت انداخته شده است آسان نیست. چه بسا شاگروی که نام و نشان همه دستاخی ایران را همراه با نام مرکز آنها آموخته است همیشه و در هر حال تواند آنها را به یاد بیاورد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

فراموشی

فراموشی نارسایی و اختلال در یادآوری مطالب است که معلول علتهای مختلف است و مهمتین آنها اختلال در رمزگردانی، اندروزش یا باز یافت است.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

رمزگردانی

در واقع نارساههای یادآوری بیشتر در نتیجه آن است که مطالب آموخته شده به طور شایسته به دستگاه حافظه سپرده نمی شوند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

اندروژن

بسیار اتفاق افتاده است که حتی چیزهایی را که خیلی خوب می‌دانیم زود فراموش می‌کنیم. نخستین کسی که در این مورد به آزمایش پرداخت اینگهاردسن پژوهشگر آلمانی بود. وی در 1885 معلوم ساخت که بیشتر چیزهایی را که می‌آموزیم و به حافظه می‌سپاریم به سرعت فراموش می‌شوند.

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

تباهی

امروزه توضیح روان‌شناسان برای منحنیهای فراموشی این است که اثر بدنی حافظه به تدریج کاهش می‌یابد و از کار می‌افتد. در حقیقت هنوز دلیل روشنی برای تباهی حافظه به دست نیامده، اما آنچه روشن شده این است که حافظه نه فقط به علت گذشت زمان بلکه در نتیجه عوامل ناساز و دختلهای پیام‌رسانی تضعیف می‌شود.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفتم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

تداخل

تداخل هنگامی حاصل می شود که اندروزش بعضی از موضوعها در بازایی مطالب و موضوعهای دیگر اختلال و نارسایی ایجاد کند، به ویژه آنکه مشابه یکدیگر باشند. چنانکه اگر دو نفر نشانی منزلشان را به ما بدهند چند ساعت بعد یادآوری این نشانیها به طور متوالی و شوار خواهد بود.

فصل هفتم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

بازهاری فراگرو

در بازهاری فراگرو موضوع گذشته مانع به یادآوری موضوع تازه می شود. برای مثال، بسیار اتفاق افتاده است که وقتی یک شماره تلفن جدید به ما می دهند ممکن است شماره تلفن پیشین در به یادآوری و کاربرد شماره تلفن جدید اختلال به وجود آورد.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

ناتوانی در بازآفرین

به طوری که قبلاً نیز اشاره شد گاهی رویدادها و امور را که از پیش آموخته ایم به خاطرمان نمی آید، یا به اصطلاح بازآفرین نمی شوند، چنانکه می گوئیم:

نام ادیالین کلمه سر زبانم دست

فصل هفدهم: پردازش آگاهی یا یادآوری و فراموشی

سرکپی

بگوند فرید معتقد است که ذهن یا دستگاه حافظه همواره گردش دارد تا خاطره ها و رویدادهای ناخوشایند و تحقیر آمیز را از خود دور کند. این امر را در روان شناسی سرکپی می نامند.

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly